

Inspectie voor de Sanctietoepassing
Ministerie van Veiligheid en Justitie

PI Achterhoek, locatie Ooyerhoek

Inspectierapport
Doorlichting

PI Achterhoek, locatie Ooyerhoek

Inspectierapport
Doorlichting

December 2010

Inhoudsopgave

Voorwoord	7
Samenvatting	9
1 Inleiding	15
1.1 Aanleiding en doel	15
1.2 Reikwijdte van de doorlichting	15
1.3 Toetsingskader	15
1.4 Opzet	16
1.5 Objectbeschrijving	17
1.6 Recent onderzoek	18
1.7 Leeswijzer	18
2 Rechtspositie gedetineerden	21
2.1 Rechtmatige insluiting	21
2.2 Huisregels en introductie	22
2.3 Activiteitenprogramma	24
2.4 Accommodatie	26
2.5 Voeding en winkel	27
2.6 Maatschappelijk contact	29
2.7 Toegang tot zorg	31
2.8 Disciplinaire straffen en maatregelen	33
2.9 Klachtafhandeling	34
2.10 Conclusie	36
3 Omgang met gedetineerden	39
3.1 Screening	39
3.2 Bejegening	41
3.3 Rapportage en documentatie	43
3.4 Conclusie	44
4 Interne veiligheid	47
4.1 Preventie en beheersing van calamiteiten	47
4.2 Agressiebeheersing	48
4.3 Drugsontmoediging	51
4.4 Conclusie	53
5 Maatschappijbeveiliging	57
5.1 Beveiligingsvoorzieningen en -toezicht	61
5.2 Toekenning verlof	61
5.3 Voorwaardelijke invrijheidstelling	63
5.4 Conclusie	64

6	Maatschappelijke reïntegratie	67
6.1	Vorbereiding nazorg	67
6.2	Reïntegratietrajecten	68
6.3	Conclusie	70
7	Organisatieaspecten	73
7.1	Personeelsmanagement	73
7.2	Communicatie	75
7.3	Integriteit	77
7.4	Conclusie	78
8	Slotbeschouwing	81
	Bijlage 1 Oordeel	85
	Bijlage 2 Aanbevelingen	87
	Bijlage 3 Afkortingen	91
	Bijlage 4 Bronnen	93
	Bijlage 5 Inspectieprogramma	95
	Bijlage 6 Geografische ligging PI	99

Voorwoord

De Inspectie voor de Sanctietoepassing (ISt) heeft in augustus 2010 een doorlichting uitgevoerd bij de PI Achterhoek, locatie Ooyerhoek te Zutphen.

De ISt had deze locatie nog niet eerder doorgelicht.

In het algemeen komt de Inspectie tot redelijk positieve conclusies.

Dat neemt niet weg dat ook aanbevelingen tot verbetering worden gedaan, het meest op de onderdelen “maatschappijbeveiliging” en “maatschappelijke reïntegratie”.

Zoals in veel recente onderzoeken trof de Inspectie ook in Ooyerhoek het beeld aan dat werkoverleg regelmatig uitvalt, met alle nadelen van dien: gebrekkige communicatie, onvoldoende mogelijkheid tot bespreking van penitentiaire scherpste en integriteitskwesaties, enz.

De ISt beveelt de inrichting dan ook aan er zorg voor te dragen dat deze werkoverleggen wel doorgang kunnen vinden.

W.F.G. Meurs
hoofdinspecteur

Samenvatting

De ISt heeft in augustus 2010 PI Ooyerhoek doorgelicht op basis van het toetsingskader voor het gevangeniswezen van maart 2010. PI Ooyerhoek is nog niet eerder doorgelicht. Het doel van de doorlichting was vast te stellen hoe het in PI Ooyerhoek is gesteld met de rechtspositie van gedetineerden, de omgang met gedetineerden, de interne veiligheid, de maatschappijbeveiliging, de maatschappelijke reïntegratie en de daarmee samenhangende aspecten van organisatie. De ISt beschouwt daarbij de drie dimensies beleid, uitvoering en borging. Het algemene beeld dat uit de doorlichting naar voren komt is dat PI Ooyerhoek aan een ruime meerderheid van de getoetste criteria (overwegend) voldoet.

De Inspectie heeft een redelijk positieve indruk van PI Ooyerhoek gekregen. De manier van omgang met gedetineerden is rustig en respectvol en gedetineerden zelf zijn over het algemeen tevreden. PI Ooyerhoek is gevestigd in een mooi en efficiënt gebouw. De directie is op een positieve manier kritisch naar zichzelf zodat zij volgens de Inspectie steeds bezig blijft de processen in de inrichting te optimaliseren.

De Inspectie constateert bij het personeel een sterke onderlinge loyaliteit. Ook ziet de Inspectie dat de directie inspanningen verricht contact te houden met de werkvloer en haar personeel goed te blijven informeren. Desondanks treft de Inspectie ook een zekere afstand aan tussen het uitvoerend personeel en het inrichtingsmanagement. De directie moet zich blijven inspannen om de verticale communicatie verder te verbeteren. Om primaire processen in de inrichting te optimaliseren blijft het contact tussen werkvloer en leiding immers een belangrijk aandachtspunt. Op die manier kunnen nog te verbeteren kanten van de sanctietoepassing in de inrichting slagvaardig gezamenlijk worden opgepakt.

Rechtspositie gedetineerden

De rechtspositie van gedetineerden is in PI Ooyerhoek voldoende gewaarborgd. Het dagprogramma voldoet aan de normuren van DJI voor het ontvangen van bezoek, het luchten, het bezoeken van de bibliotheek en het sporten. De toepassing van sancties, het afhandelen van klachten en de toegang tot zorg voldoen nagenoeg. Kritische punten in de rechtspositie van gedetineerden zijn er volgens de Inspectie ook. Zo dient de inrichting de bevolkingsadministratieve processen in orde te maken, zorg te dragen voor huisregels in uitgebreidere vorm en in vreemde talen, en arbeid in het huis van bewaring aan te bieden. De hoeveelheid brood die de inrichting aan gedetineerden verstrekt was ten tijde van de inspectie niet toereikend. Dit is een probleem dat zich ook in andere p.i.'s voordoet. Derhalve doet de Inspectie er een aanbeveling over aan DJI.

Omgang met gedetineerden

De kwaliteit van de omgang met gedetineerden voldoet niet op alle punten aan de verwachtingen van de Inspectie. De Inspectie vindt het positief dat verschillende functionarissen nieuw inkomende gedetineerden op een respectvolle wijze screenen en het executieve personeel hen in voldoende mate wegwijs maakt in de inrichting. Inrichtingsmedewerkers gaan over het algemeen respectvol en betrokken met gedetineerden om. Wel mag het executieve personeel zich consequenter en soms ook minder star opstellen. De Inspectie heeft ronduit bezwaren tegen het plaatsen van kwetsbare gedetineerden en rokende bij niet rokende gedetineerden in een meerpersoonscel. Tot slot is de kwaliteit van de rapportages over gedetineerden over de gehele linie nog niet wat verwacht mag worden.

Interne veiligheid

De Inspectie oordeelt overwegend positief over het aspect interne veiligheid. De inrichting besteedt veel aandacht aan de veiligheidsvraagstukken. Er zijn duidelijke instructies, en de inrichting houdt de vaardigheden van haar personeel op het gebied van calamiteiten en voor de inzet van het IBT op peil. Het executieve personeel dient meer discipline aan de dag leggen bij de uitvoering en registratie van celinspecties. Dan kunnen de uitkomsten van dergelijke inspecties ook een bijdrage leveren aan het monitoren van het drugsontmoedigingsbeleid. Medewerkers voelen zich in het algemeen veilig in de inrichting. Niettemin is het toezicht in de arbeidszalen en in de bezoekszaal op een aantal punten voor verbetering vatbaar.

Maatschappijbeveiliging

De ISt is redelijk tevreden over het aspect maatschappijbeveiliging in PI Ooyerhoek. Een aandachtspunt is wel het personeel scherp te houden op mogelijke risico's van onttrekking of ontvluchting. In die zin dient er meer continuïteit in het houden van werkoverleggen te komen. In deze overleggen kunnen de onderwerpen die met penitentiaire scherpte te maken hebben dan worden besproken. Ook zal de inrichting alert moeten zijn op het feit dat door de aanwezigheid van materieel van een belendend bedrijf risico op ontvluchting wordt vergroot.

De inrichting weegt haar beslissingen voor het toekennen van verlof op adequate wijze af. Ook monitort de inrichting de uitvoering van de verloven. De inrichting dient wel initiatief te nemen in het opstellen van een tijdig verlofschema voor gedetineerden.

Maatschappelijke reïntegratie

De Inspectie is kritisch over het aspect maatschappelijke reïntegratie. Er zijn achterstanden bij het screenen van gedetineerden op de vier nazorggebieden. Daarnaast zijn de reïntegratietrajecten niet tijdig voor alle gedetineerden gereed en zijn er problemen met de organisatie van, en vervolg op de aangeboden trainingen. Logistieke problemen in de afstemming en organisatie van TR zijn overigens landelijk van aard. Ten slotte is het onderwijsaanbod minder geworden. De Inspectie vindt het een goede zaak dat de lopende reïntegratietrajecten goed zijn ingebed in de besprekingen over gedetineerden.

Organisatieaspecten

De Inspectie heeft over de organisatieaspecten een wisselend oordeel. Positief is dat de inrichting haar personeelsbestand nagenoeg op orde heeft, het verzuim aan de lage kant uitvalt, en het personeel vindt dat zij in voldoende mate geïnformeerd wordt. Daar staat in kritische zin tegenover dat werkoverleggen regelmatig uitvallen en het personeel een verzakelijking van het klimaat ervaart. De Inspectie is tot slot van mening dat het integriteitsbeleid concreter in werkoverleggen aan bod moet komen.

Belangrijkste aanbevelingen

De ISt beveelt de PI onder andere het volgende aan:

- a. Zorg dat de noodzakelijke functiescheiding bij de bevolkingsadministratie (invoer, controle, flattering van mutaties) zo spoedig mogelijk wordt hersteld en te allen tijde is gegarandeerd.
- b. Zorg ervoor dat gedetineerden op alle afdelingen de beschikking hebben over de volledige huisregels of over een voldoende uitgebreid uittreksel daarvan.
- c. Draag zorg voor een activiteitenprogramma van minimaal 43 uur voor gedetineerden in het hvb-regime door hen in de gelegenheid te stellen aan de arbeid deel te nemen.
- d. Zorg ervoor dat de medische dienst alle afgezonderde gedetineerden dagelijks ziet.
- e. Voorkom dat rokende en niet rokende gedetineerden samen op een meerpersoonscel worden geplaatst.
- f. Zorg ervoor dat in elk geval kwetsbare gedetineerden niet MPC zitten.
- g. Zie toe dat leidinggevenden hun personeel coachen om consistent en consequent met gedetineerden om te gaan.
- h. Organiseer het bezoek dusdanig dat er altijd voldoende overzicht is om het overgeven van drugs te kunnen constateren.
- i. Besteed aandacht aan de risico's van de hoogwerkers.

- Draag er zorg voor dat werkoverleggen doorgaan zodat penitentiaire scherpste frequent aan de orde komt.
- Zie er op toe dat de screenings op tijd gerealiseerd zijn.
- Investeer in actievere coaching van de executieve medewerkers door hun leidinggevenden en zorg ervoor dat het middenkader stelselmatiger aanwezig is op de werkvloer.

De ISt beveelt DJI het volgende aan:

- Zorg voor een oplossing van het probleem dat de broodverstrekking volgens het nieuwe cateringcontract niet voor alle gedetineerden toereikend is.

De volledige lijst van aanbevelingen is opgenomen in bijlage 2.

1

Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aanleiding

De Inspectie voor de Sanctietoepassing (ISt) houdt toezicht op de sanctietoepassing in Nederland. Zij doet dit onder meer door penitentiaire inrichtingen met een zekere regelmaat op hun functioneren te beoordelen. De PI Achterhoek locatie Ooyerhoek, (hierna: PI Ooyerhoek), is een (normaal beveiligde) inrichting met een bestemming als huis van bewaring en gevangenis. Bovendien verblijven er ook gedetineerden in het kader van de ISD maatregel. De ISt heeft PI Ooyerhoek niet eerder doorgelicht.

Doel

Het doel van de doorlichting is te bezien hoe het in de PI Ooyerhoek is gesteld met de rechtspositie van en de omgang met gedetineerden, de veiligheid, de reïntegratieactiviteiten en de daarmee samenhangende aspecten van organisatie. Aan de hand van haar oordeel doet de ISt verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen.

1.2 Reikwijdte van de doorlichting

De doorlichting beperkt zich tot de locatie Ooyerhoek die in de huidige organisatiestructuur van het gevangeniswezen samen met de locatie de Kruisberg de vestiging PI Achterhoek vormt.¹

1.3 Toetsingskader

Voor de doorlichting van PI Ooyerhoek heeft de ISt het standaardtoetsingskader voor het gevangeniswezen gebruikt. Dit toetsingskader is gebaseerd op (inter)nationale wet- en regelgeving.² Het toetsingskader omvat de aspecten:

- rechtspositie gedetineerden;
- omgang met gedetineerden;
- interne veiligheid;
- maatschappijbeveiliging

¹ De afgelopen jaren is het gevangeniswezen gereorganiseerd tot 29 zelfstandige vestigingen die, onderverdeeld in drie regio's, door DJI worden aangestuurd middels drie regiomanagers. De regiomanagers leggen verantwoording af aan de hoofddirecteur DJI.

² Het betreft internationale verdragen, gedragsregels, wetgeving, maatregelen, ministeriële regelingen, circulaires en aanwijzingen die van toepassing zijn op de tenuitvoerlegging van detentie. Zie voor het volledige toetsingskader de website van de ISt (www.ist.nl) waar het als bijlage bij het inspectierapport is gevoegd.

- maatschappelijke reïntegratie;
- organisatie.

Deze aspecten geven, in samenhang, een goed beeld van de stand (en gang) van zaken in een penitentiaire inrichting.

Genoemde aspecten zijn opgedeeld in criteria. De ISt komt aan de hand van die criteria tot een oordeel op de drie dimensies beleid, uitvoering en borging:

- Bij de dimensie beleid beziet de ISt of in de inrichting ten aanzien van een te toetsen criterium (vastgelegd) beleid beschikbaar is dat voldoet aan geldende wet- en regelgeving.
- Bij de dimensie uitvoering stelt de ISt vast in hoeverre de uitvoering voldoet.
- Bij de dimensie borging gaat de ISt na in hoeverre op handelniveau de toepassing van het beleid is zeker gesteld en in hoeverre de p.i. het beleid periodiek evalueert op effectiviteit en zo nodig bijstelt.

De ISt geeft haar oordeel weer in de volgende vier waarderingen:

- *Voldoet niet aan de relevante normen en verwachtingen*
- *Voldoet in beperkte mate aan de relevante normen en verwachtingen*
- *Voldoet overwegend maar niet volledig aan de relevante normen en verwachtingen*
- *Voldoet aan de relevante normen en verwachtingen*

In bijlage 1 staan alle oordelen op de toetsingscriteria bij elkaar.

1.4 Opzet

Methode

Bij een doorlichting verzamelt de ISt feitelijke gegevens door documentonderzoek, observaties in de inrichting en interviews met betrokkenen bij de inrichting. Het standaardtoetsingskader vormt het uitgangspunt van de doorlichting. Dit toetsingskader is uitgewerkt in een aantal gestructureerde vragen- en checklijsten. Op grond van vooraf door de p.i. verstrekte documentatie stelt de ISt eventueel aanvullende informatievragen op. De ISt zet alle verzamelde gegevens af tegen de criteria uit het toetsingskader en komt zo tot een oordeel over het beleid, de uitvoering en de borging (zie 1.3).

De doorlichting van PI Ooyerhoek is in een periode van 3 dagen uitgevoerd door 3 inspecteurs.

Zie bijlage 5 voor het volledige inspectieprogramma van de doorlichting.

Tijdpad

Op 8 juli 2010 heeft de Ist de doorlichting aangekondigd. De doorlichting is op 3,4 en 10 augustus uitgevoerd. De vestigingsdirecteur heeft op 14 oktober de conceptversie van het inspectierapport voorgelegd gekregen voor wederhoor op de feitelijke bevindingen. De Ist heeft de wederhoorreactie op 12 november ontvangen. Op 9 december heeft de hoofdinspecteur het inspectierapport vastgesteld en aangeboden aan de minister van Veiligheid en Justitie.

1.5 Objectbeschrijving

PI Ooyerhoek is in mei 1997 in gebruik genomen. De totale capaciteit is 220 plaatsen. De inrichting heeft verschillende bestemmingen. Tabel 1 geeft een overzicht van de bestemmingen en de capaciteit.

Tabel 1 Capaciteit en bestemmingen van de PI Ooyerhoek³

Bestemming	Cellen	Plaatsen	Mpc-plaatsen	
			Aantal	Percentage
Gevangenis	145	150	10	6,7
Huis van bewaring	24	24	0	0,0
Gevangenis EZV	12	12	0	0,0
ISD	17	17	0	0,0
Reservecapaciteit*	17	17	0	0,0
Totaal	215	220	10	4.5

PI Ooyerhoek is een kruisgebouw met twee verdiepingen. De gedetineerden zijn in afzonderlijke vleugels ondergebracht. Elke vleugel bestaat uit twee niveaus. In het midden van het kruis is op niveau 1 de centraalpost geplaatst. De ramen van deze post bieden goed uitzicht op de gedetineerdenvleugels. Op de begane grond zijn de inkomst/BAD afdeling, de keuken,

³ Ten tijde van de inspectie waren voor ISD/EZV meerpersoonscellen in gebruik. De inrichting heeft MPC voor deze doelgroepen inmiddels afgebouwd zoals in de tabel valt af te lezen. De Inspectie beschrijft de inzet MPC zoals zij tijdens het onderzoek aantrof.

* De reservecapaciteit van 17 meerpersoons cellen worden bij inzet enkelvoudig in gebruik genomen. Daarmee is het aantal cellen gelijk aan het aantal plaatsen.

de bezoekersruimte, de activiteitenruimten en de detentieondersteunende diensten gelegen. De arbeidsruimten zijn in een apart gebouw vlakbij het kruisgebouw gelokaliseerd. De afzonderingscellen zijn op laag 2 van het kruisgebouw gelegen. De inrichting beschikt over een geldige gebruikersvergunning.

Vanwege de fluctuaties in capaciteitsbehoefte zijn op het moment van de inspectie niet alle plaatsen in de PI bezet.

1.6 Recent onderzoek

De ISt betrok Ooyerhoek in de themaonderzoeken: praktijk penitentiaire programma's (2006 en vervolgonderzoek in 2008); nachtveiligheid Gevangeniswezen (2007); arrestantenzorg (2009) en terugdringen recidive (2010).

DJI heeft in 2009 een Externe Security Audit (ESA) verricht in PI Ooyerhoek en heeft de medische dienst in 2007 aan een audit onderworpen.

1.7 Leeswijzer

De navolgende hoofdstukken behandelen elk een aspect uit het toetsingskader. Elke paragraaf opent met de standaardomschrijving van het toegepaste criterium uit het toetsingskader. Hierop volgen de bevindingen, het oordeel en eventuele aanbevelingen. Elk hoofdstuk besluit met een conclusie. Het laatste hoofdstuk geeft een slotbeschouwing over het geheel van bevindingen.

2

Rechtspositie gedetineerden

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een negental criteria uit het toetsingskader in op de vraag hoe het gesteld is met de rechtspositie van de gedetineerden in PI Ooyerhoek. Elke paragraaf opent met een standaardtekst die kort de maatstaf beschrijft die de Inspectie hanteert. Daarna volgen haar bevindingen, oordeel en eventuele verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie bij de vraag of de rechten van gedetineerden zijn gewaarborgd zoals die in (inter)nationale regelgeving zijn vastgelegd

2.1 Rechtmatige insluiting

Criterium

Gedetineerden dienen op basis van een rechtmatige titel te worden ingesloten. Het is daarom zaak dat een inrichting alle documenten rondom insluiting en identiteit goed controleert en vastlegt in het gedetineerden-dossier. Daartoe heeft de sectordirecteur gevangeniswezen in oktober 2006 een fletteringsregeling bevolkingsadministratie (BVA) vastgesteld die bij het insluitingsproces moet worden toegepast.

Bevindingen

Ten tijde van het inspectiebezoek was er slechts één medewerker op de bevolkingsadministratie van PI Ooyerhoek werkzaam. Haar collega was met vakantieverlof. De Inspectie constateerde dat mutaties in de bevolkingsadministratie niet werden gefiatteerd. Ook werden die mutaties enkele weken lang niet standaard gecontroleerd. Wel checkt een directielid steekproefsgewijs tenminste 5% van de door de bevolkingsadministratie uitgevoerde mutaties.

Bij binnenkomst worden de identiteit en de insluitingsdocumenten van gedetineerden gecontroleerd. Dat gebeurt met behulp van biometrische apparatuur. In het verleden deden zich vaak storingen voor bij het gebruik van biometrie. De laatste maanden is dat verbeterd, ook al functioneert het systeem soms nog traag.

In opdracht van de sectordirecteur gevangeniswezen heeft een audit plaatsgevonden van de bevolkingsadministratie. De uitkomst daarvan was positief. De inrichting heeft de processen van de bevolkingsadministratie destijds correct vastgelegd.

Insluiting**Beleid****Uitvoering****Borging**

Oordeel

In het verleden zijn de werkprocessen weliswaar in overeenstemming met de landelijke voorschriften vastgelegd, maar de betreffende medewerkers kunnen deze procesbeschrijving onvoldoende naleven. De uitvoering van bevolkingsadministratieve processen is dan ook niet op orde. Het is in strijd met landelijk geldende voorschriften dat mutaties in de gedetineerdenadministratie niet standaard worden gefiatteerd en dat die tijdelijk ook niet werden gecontroleerd.

Daarmee loopt de inrichting het risico dat de einddatum van de detentie onjuist wordt berekend. Het beleid voldoet daarmee overwegend, de uitvoering beperkt.

In het verleden heeft een audit plaatsgevonden van de bevolkingsadministratie met een positief resultaat. Dit is al enige tijd geleden⁴. Daarmee voldoet de borging beperkt.

Aanbevelingen

- Zorg dat de noodzakelijke functiescheiding bij de bevolkingsadministratie (invoer, controle, fiattering van mutaties) zo spoedig mogelijk wordt hersteld en te allen tijde is gegarandeerd.
- Entameer binnen afzienbare tijd een nieuwe audit van de bevolkingsadministratie.

2.2 Huisregels en introductie

criterium

Iedere gedetineerde moet bij binnenkomst in een inrichting zo veel mogelijk in een voor hem begrijpelijke taal op de hoogte worden gesteld van zijn rechten en plichten. Daarbij moet hem onder meer duidelijk gemaakt worden hoe hij zich kan beklagen. De directeur van een inrichting is (wettelijk) verplicht om huisregels voor de inrichting vast te stellen. De inhoud en structuur van deze huisregels moeten aansluiten bij het Model huisregels penitentiaire inrichtingen.⁵ Daarnaast acht de ISt het van belang dat de medewerkers van de inrichting met iedere op een afdeling inkomende gedetineerde een intakegesprek houden met onder andere uitleg over de interne gang van zaken.

⁴ De inrichting heeft laten weten binnenkort een nieuwe audit te laten uitvoeren.

⁵ De minister van Justitie heeft het Model huisregels penitentiaire inrichtingen vastgesteld bij de invoering van de Pbw in 1998. Het model vormt de standaard voor de per inrichting door de directeur vast te stellen huisregels.

Bevindingen

De inrichting beschikt over huisregels die voldoen aan het Model huisregels penitentiaire inrichtingen. De huisregels zijn actueel maar niet in vreemde talen beschikbaar. Gedetineerden uit het hvb krijgen een uittreksel van de huisregels bij binnenkomst uitgereikt. Gedetineerden uit de gevangenis krijgen een overzicht van de belangrijkste afdelingsregels op een A4-tje. Dit overzicht is beknopt; er staan bijvoorbeeld geen aanwijzingen in over de mogelijkheid tot beklag. Gedetineerden die dat willen kunnen vragen om de complete huisregels. De complete huisregels zijn dan ook beschikbaar; ofwel op de teamkamer van de piw'ers, ofwel in de bibliotheek.

De inrichting beschikt over een procedure die beschrijft op welke wijze gedetineerden bij binnenkomst worden geïnformeerd over de interne gang van zaken. Bij de inkomstafdeling houden de piw'ers een intakegesprek. Zij doen dit op de dag dat de gedetineerde binnenkomt. Als er echter veel inkomsten op een dag zijn kan het gebeuren dat dit gesprek de volgende dag plaatsvindt. Er zijn voldoende personeelsleden die zo nodig in het engels de gedetineerden de nodige uitleg kunnen geven. De gedetineerden zijn over de informatie die zij na binnenkomst krijgen over het algemeen tevreden.

Op de afdelingen is een piw'er aangewezen die bijhoudt of de intakegesprekken hebben plaatsgevonden. Het afdelingshoofd controleert dit steekproefsgewijs.

Oordeel

Introductie

Beleid

Uitvoering

Borging

De huisregels voldoen weliswaar aan het landelijk voorgeschreven model, maar zijn niet in vreemde talen beschikbaar. Dat is wel wenselijk. Verder ontvangen de gedetineerden op de gevangenisafdelingen een wel erg beknopt overzicht van de huisregels. Daarin wordt bijvoorbeeld niet gewezen op de mogelijkheid om bij de commissie van toezicht in beklag te gaan. De uitvoering met betrekking tot dit criterium voldoet dan ook niet geheel.

Er is een vaste procedure voor het houden van intakes van gedetineerden en er is voldoende toezicht dat die intakes ook daadwerkelijk en tijdig plaatsvinden. Toch voldoet de borging niet volledig, omdat de inrichting de intakeprocedure niet periodiek evalueert.

Aanbevelingen

- Zorg ervoor dat gedetineerden op alle afdelingen de beschikking hebben over de volledige huisregels of over een voldoende uitgebreid uittreksel daarvan.
- Draag zorg voor huisregels in vreemde talen en zorg dat ook deze toegankelijk zijn.

2.3 Activiteitenprogramma

Criterium

Gedetineerden hebben wettelijk recht op een aantal regimesactiviteiten, zoals dagelijks een uur luchten, minimaal tweemaal per week drie kwartier sport, wekelijks bibliotheekbezoek, onderwijs en recreatie (minimaal zes uur per week waarvan tenminste twee blokken van twee uur aaneengesloten). Gedetineerden in een regime van beperkte gemeenschap (o.a. regulier huis van bewaring) dienen wekelijks minimaal gedurende 43 uur activiteiten te krijgen aangeboden. Veroordeelden tot een gevangenisstraf met een regime van algehele gemeenschap hebben recht op een programma met een wekelijks verblijf van minstens 59 uur buiten de cel en met 45 uur activiteiten. Aan gedetineerden die een cel delen biedt de inrichting zo mogelijk een wisselrooster aan.

Bevindingen

Alle gedetineerden krijgen bij binnenkomst een rooster met het dagprogramma uitgereikt. Het rooster is ook daadwerkelijk op cel aanwezig. De duur van het activiteitenprogramma op de gevangenisafdelingen en op de ISD-afdeling voldoet aan de eisen die DJI daar landelijk aan stelt. Dat geldt echter niet voor het programma in het huis van bewaring. Vanwege het ontbreken van arbeid krijgen de gedetineerden hier bij lange na niet de wekelijks verplichte 43 uur activiteiten aangeboden. De inrichting biedt aan de afdeling met een hvb-regime geen arbeid noch compensatie daarvoor aan. Op de inkomsten afdeling van het gevangenisgedeelte is er een wachtlijst voor de arbeid. Op de andere gevangenisafdelingen biedt de inrichting het volledige aantal uren arbeid aan.

De directie geeft ter toelichting aan dat het hoofdkantoor DJI maar voor 60% van de gedetineerdenbevolking arbeid financiert. Omdat arbeid in een gevangenisregime verplicht is, zijn er daardoor geen middelen om ook in het hvb arbeid aan te bieden.

De commissie van toezicht stelt in haar gesprekken met de directie wel eens de uitval van arbeid aan de orde.

De gedetineerden hebben dagelijks een uur luchten. Soms gaan ze al een aantal minuten eerder naar de luchtplaats, als het programma dat toelaat. Gedetineerden geven aan dat het luchten soms een paar minuten korter is. Dit zou voorkomen als het luchten plaatsvindt in het uur voorafgaand aan het tijdstip dat het personeel naar huis gaat. De Inspectie heeft waargenomen dat het luchten een uur netto is.

De gedetineerden komen ook toe aan twee maal drie kwartier sport per week. De ISD afdeling heeft een ruimer aanbod aan sport. De sport-

faciliteiten zijn uitgebreid en goed onderhouden. Gedetineerden kunnen zowel binnen als buiten sporten. Door de week begeleidt een instructeur lichamelijke opvoeding de sport; in het weekend neemt een piw'er met sport/speldiploma dat voor zijn rekening.

De bibliotheek in de inrichting heeft een ruime collectie boeken met op aanvraag ook buitenlandse kranten. In de bibliotheek zijn de huisregels in de Nederlandse taal aanwezig (zie ook paragraaf 2.2.).

De Inspectie heeft geen huisregels in andere talen (in hardcopy) aangetroffen. De bibliothecaris schat in dat 70% van de gedetineerden gebruik maakt van de bibliotheek. Gedetineerden kunnen daar gemiddeld een uur per week en soms twee uur per week terecht. De bibliothecaris wordt bij afwezigheid vervangen; er is nauwelijks uitval van bibliotheekbezoek. Gedetineerden hebben in het hvb tenminste zes uur per week recreatie, de celdeur staat dan open.

Gedetineerden geven aan zich regelmatig te vervelen, vooral in het weekeinde. Behoudens uitval of afwezigheid van arbeid is er ook minder onderwijs dan in het verleden het geval was. Verder is kunstzinnige vorming als activiteit weggevallen.

Op de inkomstenafdeling van de gevangenis zijn er meerpersoonscellen in gebruik. Op de afdeling voor ISD/EZV zijn er tijdens het inspectiebezoek een viertal meerpersoonscellen in gebruik. De inrichting biedt aan de gedetineerden die een cel delen geen wisselrooster aan.

Oordeel

Activiteiten

Beleid

Uitvoering

Borging

Het activiteitenprogramma in het huis van bewaring is te beperkt en voldoet niet aan de landelijk gestelde eisen. Dat komt doordat de gedetineerden hier niet aan de arbeid kunnen deelnemen. Dit is ongewenst. Op de gevangenisafdelingen voldoet het activiteitenprogramma wel aan de eisen. Luchten, sport, bibliotheekbezoek en recreatie vinden plaats zonder veel uitval in de netto-tijden die ervoor staan. Dat er geen wisselrooster is voor gedetineerden die op een meerpersoonscel verblijven, is slechts een beperkt bezwaar. Omdat de meerpersoonscellen zich vooral in het gevangenisgedeelte bevinden, is het immers zo dat deze gedetineerden overdag uit hun cel zijn. De uitvoering van het activiteitenprogramma voldoet daarmee overwegend.

Uitval van activiteiten wordt in de inrichting niet stelselmatig gemonitord. Wel kijkt de commissie van toezicht in haar gesprekken met de directie af en toe terug op het (beperkte) aanbod van arbeid. Daarmee voldoet de borging overwegend.

Aanbeveling

Draag zorg voor een activiteitenprogramma van minimaal 43 uur voor gedetineerden in het hvb-regime door hen in de gelegenheid te stellen aan de arbeid deel te nemen.

2.4 Accommodatie

Criterium

In ministeriële regelgeving staat gedetailleerd omschreven waaraan een cel, qua uitvoering, moet voldoen. Sinds 2004 dient een inrichting, ingegeven door het toenmalige capaciteitstekort, ook de beschikking te hebben over een substantieel aantal meerpersoonscellen.⁶ Meestal zijn dit éénpersoonscellen die zodanig zijn aangepast dat er twee gedetineerden permanent in kunnen verblijven.

Het is van belang dat de inrichting vooral de ruimten waar gedetineerden verblijven, goed onderhoudt en aan hen de mogelijkheid biedt hun kleding schoon te houden. Zij krijgen gelegenheid hun beddengoed regelmatig te verschonen en minimaal twee keer per week te douchen. Het Model huisregels penitentiaire inrichtingen schrijft een aantal zaken dwingend voor die op hygiëne betrekking hebben.

Bevindingen

De cellen van PI Ooyerhoek voldoen bouwkundig aan de landelijke eisen. De inrichting beschikt over 27 meerpersoonscellen. Of al deze cellen ook daadwerkelijk dubbel worden bezet, hangt af van de capaciteitsdruk. In warme zomerperiodes zet het personeel voor meer ventilatie de celluukjes open. Gedetineerden kunnen dan ook een ventilator aanschaffen. De aanschaf van een ventilator blijkt voor veel gedetineerden echter te duur.

De inrichting beschikt over de landelijke richtlijn technische hygiënezorg van DJI. De inhoud van deze richtlijn is echter niet goed bekend bij de medewerkers. De inrichting als geheel maakt een schone en goed onderhouden indruk. Wel is er wat achterstallig onderhoud bij een aantal douches. Een aantal medewerkers en gedetineerden geeft aan dat het lang duurt voordat iets wordt opgeknapt.

Voor de reiniging van het complex is een medewerker van de arbeid verantwoordelijk. Hij stuurt een groep gedetineerden aan die als reiniger op de afdeling arbeid en in andere delen van het gebouw worden ingezet. Daarnaast zijn ook op de verblijfsafdelingen gedetineerden als reiniger

⁶ Het streven was 13 procent meerpersoonscellen van de totale inrichtingscapaciteit. In geval van duo-cellen betekent dat 23 procent plaatsen in een meerpersoonscel.

werkzaam.

Een aantal gedetineerden klaagde erover dat de cellen niet altijd zijn schoongemaakt op het moment dat er een nieuwe inkomst is. Het personeel geeft wel aan in de gaten te houden dat de reiniger die cellen op tijd schoonmaakt, maar soms lukt dat niet.

De gedetineerden kunnen zo vaak ze willen douchen, zowel na het sporten als voor het bezoek, maar ook op andere momenten. Ook krijgen gedetineerden de gelegenheid hun kleding en beddengoed op tijd te verschoneren.

Oordeel

Accommodatie

Beleid

Uitvoering

Borging

De inrichting beschikt over richtlijnen voor de technische hygiënezorg. Daarmee voldoet het beleid.

De uitvoering met betrekking tot dit toetsingscriterium voldoet overwegend, maar niet volledig. De cellen voldoen aan de landelijke bouwkundige eisen. De inrichting wordt redelijk goed onderhouden. Gedetineerden zijn voldoende in de gelegenheid zich te douchen en hun kleding te wassen.

Achterstallig onderhoud bij de douches is niettemin een aandachtspunt, evenals het structureel zorgdragen voor schone cellen bij de komst van een nieuwe gedetineerde. Ook valt het gebrek aan ventilatie in warme periodes op. De aanschaf van een ventilator is daarbij voor veel gedetineerden een financieel bezwaar. De borging voldoet: een personeelslid stuurt de reinigers aan en houdt zo goed mogelijk toezicht op de uitvoering van hun werk.

Aanbevelingen

- Zie erop toe dat cellen bij binnenkomst van nieuwe gedetineerden schoon zijn.
- Monitor dat onderhoud en reparaties op de verblijfsafdelingen tijdig plaatsvinden.
- Onderzoek of het mogelijk is om in warme periodes aan gedetineerden ventilatoren beschikbaar te stellen of hen een ventilator te laten huren.

2.5 Voeding en winkel

Criterium

De artikelen 42 lid 2, en 44 lid 1 en 3 van de Pbw bepalen dat de inrichting bij de verstrekking van voeding aan gedetineerden rekening houdt met (medische) diëten en met de godsdienst en/of levensovertuiging van gedetineerden. De DJI heeft daarnaast een programma van eisen (pve) opgesteld dat op landelijke schaal bepaalt aan welke eisen de voeding dient te voldoen qua variëteit en voedingswaarde. Aangezien binnen het

gevangeniswezen in meerderheid van de gevallen cateringbedrijven de voeding leveren, dienen zij te voldoen aan dit pve.⁷

Op grond van artikel 44 lid 5 Pbw dient de directeur van een inrichting zorg te dragen voor een winkelvoorziening. De wijze waarop dit plaatsvindt, varieert per inrichting.

Bevindingen

Korte tijd voordat de inspectie in PI Ooyerhoek plaatsvond, is het gevangeniswezen landelijk overgegaan op een andere cateraar ten behoeve van de voedselverstrekking aan de gedetineerden. Alle geïnterviewden, zowel gedetineerden als inrichtingsfunctionarissen, geven aan niet blij te zijn met het nieuwe cateringcontract. Dit contract regelt dat gedetineerde per dag slechts zes sneetjes brood ontvangen. Daarbij kunnen zij niet meer kiezen voor witbrood. Er wordt alleen bruin brood verstrekt. Gedetineerden vinden de broodverstrekking een groot probleem. De medewerkers van de inrichting beamen dat de broodverstrekking voor een groot aantal gedetineerden ontoereikend is. De directie is het hier mee eens, maar geeft aan te zijn gebonden aan het landelijk afgesloten cateringcontract. Openbreken van dit contract zou handenvol geld kosten. Een andere oplossing, zoals het doorgeven van porties brood die soms worden weggegooid werkt ook niet. Het brood is namelijk voorverpakt waardoor het delen van het overgebleven brood om hygiënische redenen niet mogelijk is.⁸

De commissie van toezicht vermoedt dat er de komende periode veel klachten over de verstrekking van het brood zullen komen.

De gedetineerden vinden de warme maaltijd van mindere kwaliteit. De directie stelt dat de kwaliteit van de warme maaltijd niet minder is en in lijn is met contractafspraken. Eén van de afdelingshoofden heeft daarbij de taak de kwaliteit van de maaltijden te bewaken. Hij controleert daartoe de warme maaltijd op inhoud, volume en variatie.

Veel gedetineerden maken gebruik van de keukenvoorzieningen op de afdelingen en bereiden al dan niet gezamenlijk eigen maaltijden. Van de keukens wordt zichtbaar intensief gebruik gemaakt. Gedetineerden met minder financiële middelen hebben daartoe minder de mogelijkheid.

De inrichting beschikt over een winkelvoorziening die wordt verzorgd door

⁷ Een enkele inrichting van het gevangeniswezen bereidt de voeding nog vers in eigen keuken.

⁸ Inmiddels heeft de directie maatregelen genomen om alle gedetineerden van voldoende brood te voorzien.

een externe winkelketen. De winkelprijzen blijken aan de hoge kant te zijn. De directie beaamt dit en beschouwt het als een landelijk probleem. De leverancier verzorgt namelijk voor 60% van de penitentiaire inrichtingen de winkelvoorziening. Daarmee staan de prijzen vast.

Oordeel

Voeding

Beleid

Uitvoering

Borging

De richtlijnen voor de voedselverstrekking liggen vast in het contract met het cateringsbedrijf en winkel. In die zin voldoet het beleid.

De uitvoering voldoet overwegend. Gedetineerden kunnen gezamenlijk een eigen maaltijd bereiden. Van deze mogelijkheid maken gedetineerden ook intensief gebruik. De Inspectie vindt dat een goede zaak. De geringe hoeveelheid verstrekt brood vormt daarentegen een groot probleem. De inrichting weet zich gebonden aan de contracten en ziet voorsnog geen mogelijkheid deze situatie te verbeteren.

De borging voldoet overwegend: één van de afdelingshoofden bewaakt de kwaliteit van de maaltijden. De winkelprijzen worden echter niet geëvalueerd.

Aanbeveling aan DJI

Zorg voor een oplossing van het probleem dat de broodverstrekking volgens het nieuwe cateringcontract niet voor alle gedetineerden toereikend is.

2.6 Maatschappelijk contact

Criterium

(Inter)nationale regelgeving bepaalt dat gedetineerden bezoek mogen ontvangen en mogen telefoneren en corresponderen met verwanten, andere personen en vertegenwoordigers van externe instanties. In de Pbw is vastgelegd dat gedetineerden ten minste één uur per week bezoek mogen ontvangen en, in beginsel op eigen kosten, ten minste eenmaal per week minimaal tien minuten een telefoongesprek mogen voeren. In het Model huisregels penitentiaire inrichtingen is vastgelegd dat gedetineerden recht hebben op consulaire bijstand. Ook dienen gedetineerden door middel van tijdschriften, kranten, radio en tv op de hoogte te kunnen blijven van de actualiteit in de vrije samenleving. Mede op basis van artikel 24 lid 4 van de European Prison Rules (EPR) verwacht de Ist dat de bezoektijden van een inrichting zodanig zijn dat schoolgaande kinderen van gedetineerden maandelijks op bezoek kunnen komen. Bovendien dient een inrichting tenminste vier keer per jaar, buiten het reguliere bezoek om, ouder-kinddagen te organiseren.

Bevindingen

In de huisregels staan de mogelijkheden tot het ontvangen van ambtelijk bezoek, telefoneren en relatiebezoek beschreven. Verder hangt er bij de portier van de inrichting een formulier waarop is vermeld aan welke regels het bezoek zich dient te houden.

Gedetineerden met een gevangenisregime kunnen doordeweeks gedurende twee aaneengesloten uren bezoek ontvangen. Voor gedetineerden met een hvb-regime is dat een uur. Gedetineerden ervaren twee uur bezoek als lang. Zij geven er de voorkeur aan tweemaal een uur per week bezoek te ontvangen. Binnen de aaneengesloten twee uur is het wel mogelijk te wisselen van bezoek. Van gedetineerden wordt verwacht dat zij zelf hun bezoek over de regels bij bezoek informeren.

De bezoekszaal biedt ruimte aan maximaal twintig gedetineerden en zestig bezoekers. Bezoekers en gedetineerden zijn door middel van een zogenaamde slangtafel van elkaar gescheiden. De geïnterviewde gedetineerden en ook verschillende inrichtingsfunctionarissen zijn ontevreden met de slangopstelling. Deze is aan de krappe kant. De directie acht het formeel evalueren van het gebruik van de slangtafel nog te vroeg. Wel stelt de directie het functioneren van de bezoekersruimte af en toe in haar overleggen aan de orde.

Sommige piov'ers staan toe dat gedetineerden hun kleine kinderen op schoot nemen, anderen doen dat niet. Voor kinderen is een bak lego en een tv geregeld.

Gedetineerden met schoolgaande kinderen hebben vanwege de doorde-weekse bezoektijden minder gelegenheid om hun kinderen te zien. Daar staat tegenover dat de inrichting elke maand een ouder-kinddag organiseert.

Gedetineerden hebben voldoende gelegenheid om ambtelijk bezoek, inclusief bezoek van hun advocaat, te ontvangen. Zij vinden het wel lastig dat zij door de portier niet worden geïnformeerd wie voor hen op bezoek komt. Zo kan het voorkomen dat zij bij bezoek van bijvoorbeeld een advocaat niet de benodigde papieren van hun cel hebben meegenomen.

Gedetineerden op de gevangenisafdelingen hebben ruimschoots gelegenheid om vanuit de telefooncellen op de afdeling te telefoneren. Zij brengen genoeg tijd buiten hun cel door om elkaar daarin niet in de weg te zitten. Dit geldt niet voor gedetineerden met een hvb-regime: zij zitten aanzienlijk meer tijd op cel. Gedetineerden kunnen een tv huren. Op een meerpersoonscel kunnen twee televisietoestellen worden aangesloten. Verder kunnen zij kranten en tijdschriften lezen in de bibliotheek of zelf een abonnement aanschaffen.

Contact*Beleid**Uitvoering**Borging***Oordeel**

Het bezoek voor gedetineerden is voldoende geregeld. Gedetineerden hebben ruimschoots gelegenheid tot het ontvangen van bezoek en om te telefoneren. De beperkte mogelijkheden om doordeweeks schoolgaande kinderen op bezoek te ontvangen, worden gecompenseerd door de maandelijkse ouder-kinddagen.

Voor wat betreft de uitvoering verdienen twee punten bijzondere aandacht.

In de eerste plaats is er geen consistente praktijk met betrekking tot het al dan niet toestaan van fysiek contact tussen gedetineerden en bezoekende kinderen. In de tweede plaats is het lastig dat gedetineerden bij ambtelijk bezoek tevoren niet te horen krijgen wie op bezoek komt.

De nieuwe slangopstelling in de bezoekzaal is nog niet officieel geëvalueerd. Die evaluatie zal over enige tijd plaatsvinden. Wel bespreekt de directie in haar middenkaderoverleg de actuele problemen. Daarmee voldoet de borging.

Aanbevelingen

- Zie toe op een consistente praktijk met betrekking tot het toestaan van fysiek contact tussen gedetineerden en bezoekende kinderen.
- Meld bij ambtelijk bezoek tevoren aan de gedetineerde wie op bezoek komt.

2.7 Toegang tot zorg

Criterium

Het begrip zorg omvat binnen de context van dit criterium geestelijke zorg, medische zorg (inclusief tandheelkundige zorg) en psychosociale zorg. In de inrichting dient voldoende geestelijke zorg beschikbaar te zijn die aansluit bij de godsdienst of levensovertuiging van de gedetineerden. Artikel 42 van de Pbw bepaalt dat de aan de inrichting verbonden arts regelmatig spreekuur houdt. Ook in acute situaties moet kunnen worden voorzien in noodzakelijke medische zorg. Op het terrein van de psychosociale zorg moeten er binnen de inrichting gekwalificeerde hulpverleners beschikbaar zijn die casuïstiek bespreken in het zogenaamde psychomedisch overleg (PMO).

Bevindingen

Gedetineerden die een beroep willen doen op medische zorg maken dat via een sprekersbriefje kenbaar. Daarop geven zij de reden van het verzoek aan. Dat kan desgewenst, om reden van privacy, in een gesloten envelop. Dezelfde of de andere dag kunnen zij dan doorgaans bij een verpleegkundige terecht, die zonodig doorverwijst naar een aan de inrichting verbonden

arts. In spoedgevallen kunnen gedetineerden direct door een arts worden gezien. Buiten kantoor tijden en in het weekend is de mogelijkheid tot contact met een huisartsenpost (hap) geregeld.

Afspraak is dat in de weekends en in de nacht de dienstdoende piw'er voor de gedetineerde de huisartsenpost kan bellen na overleg via de lijn. In de portiersloge van de inrichting hangt een lijst met namen en telefoonnummers van instanties die bij acute medische situaties gebeld kunnen worden. De medische staf houdt zicht op de in afzondering geplaatste gedetineerden. Zij controleren de medische conditie van de gedetineerde elke dag. Als de arts in huis is, gaat hij ook langs. Bij een afzondering bij wijze van disciplinaire straf, gaat de medische dienst niet standaard dagelijks langs. Bij afzonderingen in het weekeinde kan zo nodig een beroep op de hap-arts worden gedaan.

Periodiek bezoekt een tandarts de inrichting. De gedetineerden zijn tevreden over de tandarts. Dat geldt overigens ook voor de reguliere medische zorg. De tandarts is goed toegankelijk en staat in de inrichting bekend als een man die goed met gedetineerden weet om te gaan.

Drie jaar geleden heeft een audit plaatsgevonden van de medische zorg. Inmiddels heeft de medische dienst een eigen instrument ontwikkeld waarmee zij haar processen regelmatig onder de loep neemt.

De psychologische staf kampte ten tijde van het inspectiebezoek met onderbezetting. Twee psychologen waren met ziekteverlof. Via het NIFP is voorzien in vervanging; twee psychologen werken ieder twee dagen in de inrichting. Met passen en meten zijn zij in staat zoveel mogelijk te voldoen aan de behoefte van gedetineerden een psycholoog te spreken. In acute situaties kan de inrichting altijd terugvallen op een psychiater.

De inrichting beschikt over een extra zorgvoorziening (EZV) voor gedetineerden die meer individuele aandacht nodig hebben. Op de EZV is er intensiever contact tussen de medische staf, verpleegkundigen en psychologen en het executieve personeel van deze afdeling.

De aan de inrichting verbonden geestelijke verzorgers werken allen parttime. De formatie is landelijk vastgesteld. De geestelijk verzorgers waarmee de IST heeft gesproken, vinden die formatie te krap. Zij hebben te weinig tijd om alle verzoeken van gedetineerden voor een gesprek in te willigen. Ook ontbreekt hen de tijd om nazorg voor gedetineerden te organiseren. De geestelijke verzorgers vinden ook dat sommige afdelingen gedetineerden te weinig op kerk- of gebedsdiensten attenderen. De geestelijke verzorgers missen in dat opzicht soms ruimte en begrip bij het personeel voor de godsdienstbeleving van gedetineerden. Ook ervaren zij het als storend dat ook de kerk af en toe op drugs wordt gecontroleerd. Gedetineerden zijn tevreden over de toegang tot de geestelijke verzorgers en

over de accommodatie voor de geestelijke verzorging.

De geestelijke verzorgers hebben eens in de drie maanden overleg met de directie. Daarin komen problemen met betrekking tot de geestelijke verzorging weliswaar aan bod, maar de oplossing ervan verloopt stroperig. De geestelijk verzorgers nemen verder geen deel aan structurele overlegvormen binnen de inrichting, zoals het detentieberaad. Zij hebben daar ook geen behoefte aan.

Oordeel

Toegang zorg

Beleid

Uitvoering

Borging

De toegang van gedetineerden tot de (psycho)medische staf en tot de geestelijke verzorging is afdoende geregeld.

De uitvoeringspraktijk voldoet overwegend. Medische zorg wordt snel geboden. Er zijn echter ook enkele verbeterpunten. Zo worden niet alle afgezonderde gedetineerden dagelijks door de medische dienst bezocht. De European Prison Rules (art. 41-47) bevelen dat wel aan. Verder is de psychologische zorg kwetsbaar doordat twee psychologen zijn uitgevallen. De inrichting werkt aan een oplossing voor dit probleem. Tenslotte kampt de geestelijke verzorging met een wachtlijst.

Hoewel de medische zorg drie jaar geleden aan een audit is onderworpen, acht de Ist het van belang om de toegang tot de zorg, inclusief de geestelijke verzorging periodiek te evalueren.

Aanbevelingen

- Zorg ervoor dat de medische dienst alle afgezonderde gedetineerden dagelijks ziet.
- Draag zorg voor een structurele periodieke evaluatie van de toegang tot de zorg.

2.8 Disciplinaire straffen en maatregelen

criterium

(Inter)nationale regelgeving omschrijft hoe de inrichting dient om te gaan met de toepassing van disciplinaire middelen en dwangmiddelen om de orde in de inrichting te handhaven. Zo zijn er in de Pbw en in het Model huisregels penitentiaire inrichtingen voorschriften opgenomen over de procedure en vormgeving van sancties, en over de wijze van afzondering van gedetineerden.

Bevindingen

De inrichting beschikt over een document waarin de sancties beschreven staan die op een bepaalde overtreding volgen.

Disciplinaire straffen en maatregelen worden uitsluitend door directieleden opgelegd. Zij doen dat op uniforme wijze. Het horen van Nederlandse maar ook niet Nederlands sprekende gedetineerden levert geen problemen op.

Binnen een paar uur na het horen volgt dan de beschikking. Voor gedetineerden is het helder welke straf staat op welke overtreding. Als het inleveren van de tv bijvoorbeeld de sanctie is, dan komen de gedetineerden soms al voor zij dat officieel vernemen hun tv inleveren.

Afzonderde gedetineerden hebben de mogelijkheid een uur per week bezoek te ontvangen, tien minuten per week te bellen en een uur per dag te luchten. Bij twee van de vijf afzonderingscellen is camerabewaking vanuit de centraal post. De afzonderingsafdeling wordt verzorgd door personeel van de afdeling EZV/ISD. Dat personeel houdt een logboek bij van alle contactmomenten met gedetineerden in afzondering.

Het sanctiebeleid wordt niet structureel geëvalueerd. Mogelijke bijzondere signalen en eventuele trends met betrekking tot de opgelegde sancties bespreekt de directie zonedig met het middenkader van de inrichting.

Oordeel

Discipline

Beleid

Uitvoering

Borging

Het sanctiebeleid staat duidelijk omschreven en 'leeft' in de inrichting. Het afhandelen van straffen en maatregelen gebeurt uniform en snel.

Afzonderde gedetineerden worden gemonitord. In een logboek wordt over de conditie van gedetineerden gerapporteerd. Daarmee voldoet de uitvoering.

Periodiek komt de toepassing van straffen en maatregelen terug in het overleg van de directie met het middenkader. Daarmee voldoet de borging.

2.9 Klachtafhandeling

Criterion

De Pbw biedt gedetineerden de mogelijkheid om in beklag te gaan tegen beslissingen van de directeur van de penitentiaire inrichting. Dit beklag moet dan worden ingediend bij de beklagcommissie van de aan de inrichting verbonden commissie van toezicht. Behoudens uitzonderingsgevallen moet deze commissie vervolgens binnen vier weken uitspraak doen.

Bevindingen

In de huisregels is een omschrijving van de beklagprocedure opgenomen. Door middel van een standaard beklagformulier kunnen gedetineerden in beklag gaan. De beklagcommissie houdt doorgaans een keer per maand

zitting. Mocht daartoe aanleiding zijn, dan gebeurt dat tweemaal per maand. Voordat een klacht wordt ingebracht bij een zitting van de beklagcommissie is er vaak een bemiddelingspoging door een maandcommissaris aan vooraf gegaan. Ook afdelingshoofden binnen de inrichting bemiddelen soms. Hoewel dat in beginsel niet verkeerd is, vond de geïnterviewde vertegenwoordiger van de commissie van toezicht dit tegelijkertijd riskant. Gedetineerden kunnen zich op die manier ten onrechte onder druk gezet voelen om niet in beklag te gaan. Verder ontbeert de commissie op die manier een volledig zicht op de gang van zaken binnen de inrichting. In 2009 zijn bij de beklagcommissie 313 klachten ingediend. Hiervan werden er 32 gegrond verklaard. De aard van de klachten was divers. Er waren twee serieklachten die betrekking hadden op (1) het verkorten van de gedetineerdenarbeid van 32 naar 20 uur per week, en (2) de (gang van zaken bij) uitval van arbeidsactiviteiten. Zie daarvoor ook paragraaf 2.3. Een analyse van een steekproef van de beklagdossiers maakt duidelijk dat de beklagprocedure redelijk vlot verloopt. De meeste gedetineerden met wie de ISt heeft gesproken, waren ook van mening dat beklagen relatief snel worden afgedaan. Dat komt mede door de snelle reactie van de inrichting op verzoeken van de beklagcommissie om verweer te leveren. Op basis van een beperkte steekproef van beklagzaken heeft de ISt vastgesteld dat de gemiddelde termijn waarbinnen de PI een verweerschrift aanlevert, ruim zes dagen is. De totale termijn tussen indiening en afdoening van het beklag bedroeg in 2009 en de eerste helft van 2010 gemiddeld ruim 54 dagen. Daarin is de periode van bemiddeling door een maandcommissaris inbegrepen.

Tweemaal per maand bezoeken twee maandcommissarissen gezamenlijk de inrichting. Zij hebben dan gesprekken met gedetineerden die daarom hebben verzocht, bemiddelen bij beklagzaken, bezoeken gedetineerden die in afzondering zijn geplaatst, bezoeken wisselend verschillende afdelingen. Periodiek heeft de maandcommissaris ook overleg met de gedetineerdencommissie in de inrichting. Volgens deze commissie is het begrip maandcommissaris ook wel bekend bij de andere gedetineerden in de inrichting.

De directie en commissie van toezicht komen maandelijks bijeen en bespreken dan ook de uitkomsten van beklagzaken en trends in de ingediende klachten. Ook komen dan specifieke, actuele thema's aan de orde. De samenwerking met de directie is volgens de cvt positief en constructief. Gesignaleerde problemen worden opgepakt, zij het soms met enige vertraging.

Klachten- afhandeling

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

De mogelijkheid om in beklag te gaan tegen beslissingen van de inrichtingsdirectie is voldoende bekend bij de gedetineerden. De uitvoering voldoet overwegend maar niet geheel, omdat de wettelijke termijn van vier weken tussen klacht en uitspraak niet steeds wordt gehaald. Het maandcommissariaat wordt actief ingevuld.

De borging voldoet omdat regelmatig binnen de cvt zelf en in het maandelijkse overleg met de directie wordt stilgestaan bij trends en bijzonderheden met betrekking tot beklagzaken.

2.10 Conclusie

Over de rechtspositie van gedetineerden is de Ist redelijk positief. Het beleid is helder, op een enkele uitzondering na.

In de praktijk hebben de gedetineerden voldoende mogelijkheid tot sporten, luchten, bibliotheekbezoek en ontvangen van bezoek. De toepassing van sancties verloopt uniform. De klachtafhandeling voldoet overwegend, zij het dat de termijn van afhandeling wellicht nog verder kan worden verbeterd. De toegang tot zorg verloopt adequaat. Alleen de geestelijke verzorging kampt met een wachtlijst.

Er zijn ook enkele belangrijke aandachtspunten. Zo is het zaak de functiescheiding bij de bevolkingsadministratie (invoer, flattering en controle) te herstellen. Verder dient in de beknopte versie van de huisregels tenminste ook informatie over de mogelijkheid van beklag te worden opgenomen. De voeding en vooral de broodverstrekking is een serieus (landelijk) probleem; aan DJI doet de Inspectie daarover een aanbeveling. Tenslotte is het ontbreken van arbeid bij het hvb niet acceptabel. De duur van het dagprogramma voldoet daar bij lange na niet aan de landelijke eisen.

3

Omgang met gedetineerden

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een drietal criteria uit het toetsingskader in op de vraag hoe het gesteld is met de omgang met de gedetineerden in Ooyerhoek. Elke paragraaf opent met een standaardtekst die kort de maatstaf beschrijft die de Inspectie hanteert. Daarna volgen haar bevindingen, oordeel en eventuele verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie over de kwaliteit van de omgang met en de bejegening van de gedetineerden.

3.1 Screening

Criterium

Zo snel mogelijk na binnenkomst dient de inrichting een gedetineerde te screenen op gezondheidsrisico's, het vereiste beveiligingsniveau, het risico voor medegedetineerden, zelfdestructief gedrag en de directe persoonlijke behoeften en zorgbehoeften. Er zijn, met uitzondering van screening vanwege een meerpersoonscelplaatsing, momenteel nog geen landelijk voorgeschreven procedures voor de screening van gedetineerden bij binnenkomst. De Ist verwacht van de inrichting ten minste dat zij bij insluiting relevante informatie signaleert en verifieert dat zij spoedig na insluiting in een persoonlijk gesprek met de gedetineerde informeert naar zijn medisch/sociale omstandigheden en zorgbehoeften.

Alvorens de inrichting een gedetineerde plaatst op een meerpersoonscel, heeft zij nagegaan of er contra-indicaties zijn.⁹

Bevindingen

De inrichting heeft procesbeschrijvingen van intake, screening en plaatsing op een meerpersoonscel. Ook heeft elke dienst die een screening uitvoert een daarbij behorend intake formulier.

De medische dienst screent de gedetineerde uiterlijk de eerste werkdag na binnenkomst. Bij gedetineerden die rechtstreeks vanuit een politiecel komen, regelt de medische dienst de medicatie van de betreffende gedetineerde al voor zijn binnenkomst. Inkomsten na 17.00 uur op vrijdagmiddag screent de medische dienst pas de daarop volgende maandag. In geval van medische bijzonderheden kan het dienstdoende personeel dan terugvallen op de huisartsenpost. Een arts leest van elke gedetineerde het medisch dossier en tekent dan voor gezien.

De medische dienst kijkt naar eigen zeggen periodiek in het interne

⁹ Dit kunnen zijn: psychische gestoordheid, verslavingsproblematiek, de gezondheidstoestand, gedragsproblematiek, delictachtergrond en/of opgelegde beperkingen. De Ist is van mening dat ook rekening dient te worden gehouden met rookgedrag.

werkoverleg terug op het screeningsproces dat wordt toegepast. De medische dienst meent dat dit een voortdurend proces van bijstellen is, dat constant onder haar aandacht is.

Op de afdeling vindt zo goed als altijd op de eerste dag na binnenkomst een intakegesprek plaats. Dat doet een piw'er aan de hand van een standaard intakeformulier. Op de leefafdelingen gaat het daarvoor verantwoordelijke personeelslid aan de hand van een checklist na of de intake heeft plaatsgevonden.

Medewerkers maatschappelijke dienstverlening (mmd'ers) behoren elke gedetineerde te screenen op probleemgebieden waarvoor in het kader van de nazorg na afloop van de detentie een oplossing gezocht moet worden. In de praktijk is er echter te weinig tijd om alle screenings op de nazorggebieden op tijd af te werken. Er is in de inrichting verschil van opvatting waar dit tijdsgebrek mee van doen heeft. De mmd'ers houden het op onderbezetting, de directie meent dat het MMD er toe neigt teveel tijd aan de andere taak van de MMD, de concrete hulpverlening te willen besteden. De opdracht van de directie is duidelijk: zij stelt zich op het standpunt dat het MMD screenings altijd met voorrang dient af te handelen.

De inrichting streeft er naar de noodzakelijke screenings (op contra-indicaties) af te hebben alvorens zij een gedetineerde op een meerpersoonscel (MPC) plaatst. Het bureau Selectie- en Detentiebegeleiding en de bevolkingsadministratie leveren daartoe de noodzakelijke informatie aan vanuit de instelling waar de gedetineerde vandaan komt. Een contra-indicatie voor MPC-plaatsing van een andere inrichting wordt in het besluit wel meegenomen, maar niet zonder meer overgenomen. Bij de indicatiestelling met betrekking tot de MPC-plaatsing wordt zonodig de psycholoog van de inrichting betrokken.

Als de beschikbare inrichtingscapaciteit het toelaat plaatst de inrichting de gedetineerde in eerste instantie gedurende de eerste nacht(en) op een eenpersoonscel. Dat is het uitgangspunt: zo is er in ieder geval tijd om een afweging te maken. Bij een gebrek aan cellen kan het echter gebeuren dat een gedetineerde meteen dubbel wordt geplaatst. Het kan dan zelfs voorkomen dat de inrichting bij de combinatie van celgenoten geen rekening kan houden met rookgedrag. Het personeel bepaalt wie met wie wordt samengeplaatst. Gedetineerden hebben in beginsel geen inspraak bij de keuze van een celgenoot.

Op moment dat er eenpersoonscellen vrijkomen, kan een gedetineerde die dat wil weer over een eenpersoonscel beschikken. Gedetineerden zijn wisselend in hun oordeel over het MPC; sommigen vinden het prettig maar

de meeste gedetineerden geven voorkeur aan een eenpersoonscel. Een eenpersoonscel geeft hen de mogelijkheid zich af en toe terug te trekken. Ook op de afdeling EZV en ISD waren er meerpersoonscellen in gebruik. In de inrichting wordt daar verschillend tegen aan gekeken. Piw'ers vinden het gebruik van meerpersoonscellen bij deze specifieke groep kwetsbare en verslaafde gedetineerden niet passend. De directie is een andere mening toegedaan. Zij vindt de inzet van MPC bij de kwetsbare of verslaafde groep gedetineerden wel passend en daarbij ook effectief.

Oordeel

Screening

Beleid

Uitvoering

Borging

De procedures voor intake, screening en mpc-plaatsing liggen vast en zijn bekend. Daarmee voldoet het beleid. De verschillende afdelingen voeren de screening naar behoren uit. Het MMD heeft achterstand in haar werkzaamheden. De plaatsing op een meerpersoonscel volgt in grote lijn de afgesproken procedure, al is het niet wenselijk gedetineerden direct samen te plaatsen. De Inspectie is van oordeel dat de combinatie van een rokende en niet-rokende gedetineerde niet kan. De Inspectie is verder van oordeel dat de inzet van meerpersoonscellen op de afdeling voor kwetsbare gedetineerden vermeden moet worden. Daarmee voldoet de uitvoering beperkt. De inrichting evalueert met enige regelmaat het screeningsproces. Daarmee voldoet de borging.

Aanbevelingen

- Voorkom dat rokende en niet rokende gedetineerden samen op een meerpersoonscel worden geplaatst.
- Zorg ervoor dat in elk geval kwetsbare gedetineerden niet MPC zitten.

3.2 Bejegening

Criterium

Respectvolle bejegening staat centraal bij dit criterium. De bejegening komt in belangrijke mate tot uitdrukking in de wijze waarop het (executieve) inrichtingspersoneel omgaat met gedetineerden. Impliciet betekent dit dat gedetineerden niet mogen worden gediscrimineerd. Voor gedetineerden is het van belang dat de medewerkers voor hen toegankelijk zijn en dat medewerkers alert reageren op (niet altijd expliciete) verzoeken daartoe. De directie overlegt regelmatig met (een vertegenwoordiging van) de gedetineerden over de gang van zaken in de inrichting.

Bevindingen

De medewerkers halen regelmatig de gemoedelijke mentaliteit die er in de PI heerst aan als ze hun omgang met gedetineerden beschrijven. Van een op

schrift gestelde uitgewerkte visie op bejegening is echter geen sprake. De Inspectie heeft ook niet kunnen constateren dat een visie op bejegening in overleggen wordt geagendeerd en besproken.

In de inrichting heerst een prettige sfeer. Het personeel gaat over het algemeen respectvol en met de juiste betrokkenheid met gedetineerden om. Er wordt regelmatig een praatje gemaakt. In de inrichting wordt niet openlijk gediscrimineerd, zo vinden zowel medewerkers als gedetineerden. De geestelijk verzorgers wijzen er wel op dat personeelsleden niet altijd evenveel begrip voor de godsdienstbeleving van gedetineerden opbrengen. Op alle afdelingen van de inrichting heeft de inrichting piw'ers als mentor aangewezen. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor gedetineerden die vragen en problemen hebben. Over het mentoraat zijn de gedetineerden tevreden. Ook het executieve personeel is deze mening toegedaan. Van belang is tenslotte ook dat het personeel redelijk snel reageert op een celoproep in de nacht.

Naast deze positieve signalen komt de Inspectie ook kritische geluiden over de bejegening tegen. Gedetineerden en personeel benoemen de (grote) onderlinge verschillen in bejegening. Het ene personeelslid past strak de regels toe, een ander personeelslid weet daarmee flexibeler om te gaan. De gedetineerden zeggen last te hebben van het soms sterk wisselende gedrag van piw'ers. Ook is er verschil in het regelen van zaken voor gedetineerden. De ene piw'er doet dat sneller dan een andere collega.

Het personeel dat met gedetineerden omgaat, is of wordt getraind in motiverende bejegening. De directie hecht er veel waarde aan dat het personeel vaardigheden in het goed bejegenen van gedetineerden verwerft. Het trainen van deze vaardigheden past binnen het thema vakmanschap van MGW.¹⁰ Het middenkader en de directie zijn binnenkort aan de beurt om getraind te worden.

Oordeel

Bejegening

Beleid

Uitvoering

Borging

Het personeel is goed in staat te vertellen hoe het op respectvolle wijze omgaat met gedetineerden. Er is echter geen beleidstuk voorhanden dat concreet maakt welk gedrag de directie van haar personeel verwacht.

Daarmee voldoet het beleid beperkt.

Naast een respectvolle omgang constateert de Inspectie soms ook een vrij starre en onvoldoende oplossingsgerichte flexibele aanpak van het executieve personeel. Het middenkader lijkt daarin nog te weinig sturend

¹⁰ MGW staat voor modernisering gevangeniswezen. Een landelijk beleidsprogramma dat leidt tot organisatorische aanpassingen in p.i.'s.

op te treden. Over het mentoraat zijn zowel personeel als gedetineerden tevreden. Al met al voldoet de uitvoering overwegend, maar niet volledig. Vanwege de training motiverende bejegening is bij een aantal personeelsleden het onderwerp hoe om te gaan met gedetineerden meer gaan leven. Maar de directie blijkt (nog) niet stelselmatig met haar personeel terug hoe om te gaan met gedetineerden. Daarmee voldoet de borging beperkt.

Aanbevelingen

- Leg een visie op bejegening van gedetineerden en het daarbij horende gedrag en opstelling van medewerkers op schrift vast.
- Zie toe dat leidinggevendenden hun personeel coachen om consistent en consequent met gedetineerden om te gaan.

3.3 Rapportage en documentatie

criterium

De ISt verwacht dat de inrichting een procesbeschrijving met kwaliteitseisen heeft geformuleerd die vastlegt wie met welke frequentie waarover rapporteert, dat de inrichting informatie over het verblijf van een gedetineerde, zoals dagrapportages, registreert in het informatiesysteem TULP-selectie en dat de leiding van de p.i. de kwaliteit van rapportages bewaakt.

Van iedere gedetineerde dient de inrichting tevens een penitentiair dossier aan te leggen met onder meer de volgende documentatie: een overzicht van insluitingsperiodes en inrichtingen van verblijf, selectie- en plaatsingsvoorstellen, registratiekaarten, overige bescheiden zoals uitslagen van urinecontroles, kopieën van strafrapporten e.d.

Bevindingen

Er is een procesbeschrijving in de inrichting aanwezig die vastlegt welke functionaris over welke zaken rapporteert.

Er wordt daarnaar gehandeld, de betreffende medewerker rapporteert zijn bevindingen. De kwaliteit van de dagelijkse rapportages van piw'ers op de afdelingen is echter voor verbetering vatbaar. Daar is het personeel van de inrichting het over eens. De dagrapportage is vaak te summier en beschrijft niet altijd de relevante bijzonderheden. Daarmee komt ook een adequate overdracht tussen de piw-diensten in het gedrang.

Verder zijn er grote onderlinge verschillen tussen piw'ers in de kwaliteit van rapportages ten behoeve van het multidisciplinaire gedetineerdenoverleg. Het komt voor dat in een team slechts enkele teamleden die wel goed kunnen rapporteren, dit voor hun rekening nemen. De directie vindt dit onwenselijk en stelt zich op het standpunt dat kwaliteitsverbetering van

rapportages door piw'ers een speerpunt van beleid is. Op sommige afdelingen is rapportagevaardigheid een expliciet onderdeel van het functioneringsgesprek. Het afdelingshoofd kan de piw-mentoren aansturen op het verbeteren van hun rapportages. Sommige afdelingshoofden doen dat, andere niet of nauwelijks.

Met de komst van het elektronisch penitentiair dossier wordt relevante informatie die medewerkers wegschrijven in het informatiesysteem TULP, automatisch in het penitentiair dossier opgenomen.

Oordeel

Rapportage

Beleid

Uitvoering

Borging

Er is een procesbeschrijving, en de directie heeft de rapportage tot speerpunt gemaakt. Het beleid voldoet daarmee. De uitvoering laat echter te wensen over. De kwaliteit van de rapportages door piw'ers is voor verbetering vatbaar. Er zijn bovendien qua rapportagevaardigheid te grote verschillen tussen personeelsleden. Daardoor rapporteren niet alle piw'ers consequent. Daarmee voldoet de uitvoering beperkt.

Afdelingshoofden dienen daar expliciet op te sturen; zij doen dat niet structureel. Daarmee voldoet de borging beperkt.

Aanbeveling

Investeer in de verbetering van de schrijf- en rapportagevaardigheid van het executieve personeel.

3.4 Conclusie

De procedure waarmee een gedetineerde wegwijs wordt gemaakt en medisch wordt gescreend verloopt naar behoren. Daar staat tegenover dat de medewerkers maatschappelijke dienstverlening een achterstand hebben bij de screening ten behoeve van de nazorg aan gedetineerden.

De besluitvormingsprocedure met betrekking tot meerpersoonscelgebruik verloopt consistent. Niettemin vindt de Inspectie dat het samenplaatsen van rokende en niet rokende gedetineerden niet kan. Ook is de Inspectie van mening dat meerpersoonsplaatsen op de EZV/ISD voorkomen moeten worden in verband met de kwetsbaarheid van de daar verblijvende gedetineerden.

De inrichting gaat respectvol met zijn gedetineerden om. Niettemin kan het middenkader meer sturen op een consistente en consequente opstelling van het executieve personeel. Het komt nu te vaak voor dat uitvoerend personeel te star de regels toepast.

De kwaliteit van de rapportages door piw'ers is wisselend en voor

verbetering vatbaar. De Inspectie heeft vernomen dat de directie dit inmiddels tot speerpunt van beleid heeft gemaakt.

4

Interne veiligheid

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een drietal criteria uit het toetsingskader in op de vraag hoe het gesteld is met de interne veiligheid in PI Ooyerhoek. Elke paragraaf opent met een standaardtekst die kort de maatstaf beschrijft die de Inspectie hanteert. Daarna volgen haar bevindingen, oordeel en eventuele verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie over de fysieke veiligheid van de gedetineerden en het inrichtingspersoneel.

4.1 Preventie en beheersing van calamiteiten

Criterium

Iedere inrichting dient te beschikken over systemen en procedures om de veiligheid van gedetineerden, medewerkers en bezoekers te waarborgen. Een belangrijk element daarvan is dat gedetineerden, op grond van artikel 52 lid 4 van de European Prison Rules (EPR), de mogelijkheid moeten hebben om dag en nacht in contact te komen met medewerkers van de inrichting.

De laatste jaren is het beleid van de DJI voor brandveiligheid en brandveiligheidsvoorzieningen aangescherpt. Expliciet is bepaald dat inrichtingen tenminste dienen te beschikken over een geldende gebruikersvergunning, een gekwalificeerde en geoefende bedrijfshulpverleningsorganisatie (BHV), een calamiteitenplan inclusief heldere en geoefende procedures voor de inzet van externe hulpverleningsdiensten.

Bevindingen

De inrichting beschikt over actuele plannen en instructies ter beheersing van calamiteiten die voldoen aan de eisen zoals gesteld in het raamwerk calamiteitenbeheersing van DJI. De inrichting beschikt ook over een geldige gebruikersvergunning. In 2009 heeft tevens een Risico inventarisatie en – evaluatie (RI&E) plaatsgevonden. Die heeft geleid tot een plan van aanpak waarin is vastgelegd welke maatregelen ondernomen dienen te worden, wie daarbij betrokken zijn en wat daarbij het tijdspad is.

Van het uitvoerend personeel is 89 procent BHV opgeleid. De inrichting streeft er naar 100 procent op te leiden.

De inrichting heeft een oefenjaarplan BHV opgesteld waarin is vastgelegd welk type oefeningen met welke frequentie dient te worden uitgevoerd. Er wordt geregeld geoefend en twee keer per jaar wordt daarbij ook de brandweer betrokken. Vorig jaar is er zelfs vaker geoefend met meerdere korpsen. Twee maal per jaar worden, in het kader van het gijzelingenbeleid, de onderhandelingsvaardigheden geoefend. Ook de directie neemt aan deze oefeningen deel. Oefeningen worden na afloop geëvalueerd, maar niet samen met externen. De uitkomst van de evaluatie wordt betrokken in

eventuele beleidsaanpassingen.

Cellen zijn voorzien van rookmelders en van spreek-luister verbinding. In de inrichting zijn nooddeuren duidelijk aangegeven, maar niet altijd vrij van obstakels. De Inspectie constateerde dat op een van de afdelingen voor een nooddeur een reinigingsapparaat geplaatst was. Bij navraag bleek dit wel vaker te gebeuren, maar was het niet de bedoeling. Incidenten met een veiligheidsrisico voor de organisatie worden gerapporteerd en geregistreerd.

Oordeel

Calamiteiten

Beleid

Uitvoering

Borging

De inrichting beschikt over actuele plannen en instructies ter beheersing van calamiteiten die voldoen aan de eisen zoals gesteld in het raamwerk calamiteitenbeheersing van DJI. De inrichting beschikt verder over een geldige gebruikersvergunning, een recente RI&E en over een BHV oefenjaarplan. Het beleid voor het criterium preventie en beheersing van calamiteiten voldoet daarmee. Conform het oefenjaarplan BHV oefent de inrichting regelmatig, ook met externen. Oefeningen worden na afloop geëvalueerd, maar aan een gezamenlijke evaluatie met externen ontbreekt het. Cellen zijn voorzien van een spreek-luister verbinding en nooddeuren zijn duidelijk aangegeven, maar niet altijd vrij van obstakels. De uitvoering en de borging voldoen overwegend, maar niet volledig.

Aanbevelingen

- Draag er zorg voor dat nooddeuren vrij zijn van obstakels.
- Evalueer oefeningen waarbij externen betrokken zijn na afloop samen met deze externen.

4.2 Agressiebeheersing

Criterium

Een concentratie van mensen met verschillende achtergrond en uiteenlopende belangen, ingesloten in een inrichting met een strak programma en regels, kan eerder tot conflictsituaties leiden dan in de vrije samenleving. Om die reden geven de European prison rules in artikel 52 en verder aan dat er procedures moeten zijn die de veiligheid van personen in een inrichting verzekeren en het risico van geweld tot een minimum beperken. Risicovolle gedetineerden moeten daarbij worden geïdentificeerd en, afhankelijk van hun modaliteit, extra worden beschermd en/of beveiligd. In de planning- en controlcyclus van het gevangeniswezen is opgenomen dat het aantal geweldplegingen tussen gedetineerden en tegen personeel moet worden geregistreerd. De IST beoordeelt onder meer de inrichtingspraktijk om geweld, bedreiging en intimidatie tussen gedetineerden te voorkomen en te

beheersen. Ook beoordeelt de Ist of er in de inrichting voldoende (toe)zicht is op locaties in het gebouw die kwetsbaar zijn voor onderlinge agressie zoals trappenhuizen, recreatieruimten, telefoons en douches.

De ministeriële Regeling geweldsinstructie penitentiaire inrichtingen en de Regeling mechanische middelen in penitentiaire inrichtingen regelen expliciet de toepassing van geweld en het aanbrengen van mechanische middelen om veiligheidsrisico's rond gedetineerden te beheersen. Deze regelgeving is samengebracht in het zogenaamde Handboek Intern bijstandsteam (IBT) van DJI. De Ist verwacht dat een inrichting beschikt over een goed geoutilleerd IBT dat binnen 30 minuten inzetbaar is en dat de medewerkers vaardig zijn in het praktisch penitentiair optreden (PPO).¹¹

Bevindingen

De inrichting heeft een geweldsinstructie en een instructie toepassing mechanische middelen. Agressie binnen de inrichting valt mee, er zijn relatief weinig incidenten en personeel treedt deëscalerend op. Bij oplopende spanning worden gedetineerden altijd eerst aangesproken. Indien er geweld wordt toegepast dan gebeurt dit volgens medewerkers proportioneel. De volgende dag moet je immers weer verder met de gedetineerde, zo is daarbij de redenering. In het verleden is er een keer disproportioneel geweld toegepast en de betreffende medewerker is daarvoor gesanctioneerd. Gedetineerden geven aan dat er op een rustige manier met hen wordt omgegaan.

Alle executieve medewerkers zijn opgeleid in het gebruik van geweld(smiddelen). Het executieve personeel kan deelnemen aan de personeelssport. De deelname hieraan schiet er vanwege onderbezetting op de verblijfsafdelingen nogal eens bij in. Om vast te stellen of het personeel voldoende fit is, wordt jaarlijks een test afgenomen, de zogenaamde fitkit. De fitkit had in 2009 een slagingspercentage van 79%.

Het toepassen van mechanische middelen is voorbehouden aan het IBT. De locaties Ooyerhoek en De Kruisberg in Doetinchem hebben een groot gezamenlijk IBT met vijf commandanten. Elke twee weken traint het IBT personeel van locatie Ooyerhoek gedurende twee uur. Daarnaast is er een keer per jaar een tweedaagse training. Het hele IBT-team van beide locaties traint drie keer per jaar een dag gezamenlijk. Hoewel het team redelijk op sterkte is, wordt het wel steeds moeilijker om nieuwe IBT-leden te vinden. Dit zou mede verband houden met de lagere toelages voor nieuw/jonger personeel. Van de IBT-inzet wordt na afloop altijd een rapportage opgesteld

¹¹ Het IBT is een groep speciaal opgeleide medewerkers van de PI. Het IBT wordt in staat geacht om met zo min mogelijk geweld en met behulp van een speciale (ME) uitrusting op te treden bij crises. PPO is vaardigheid in het handelen en/of nalaten door medewerkers bij (potentiële) geweldsincidenten met en tussen gedetineerden.

en er volgt standaard een evaluatie.

Op de meeste plaatsen die kwetsbaar zijn voor agressie en geweld is voldoende camera- en of personeeltoezicht. Beelden van camera's op locaties met een veiligheidsrisico kunnen worden opgeslagen.

Veel personeelsleden noemen wel de fitnessruimte en de arbeid als locaties waar aanvullend cameratoezicht gewenst is. In de arbeidszalen is een aantal locaties waar het zicht op gedetineerden door toezichthoudend personeel onvoldoende is. Er zijn spiegels aangebracht, maar die bieden onvoldoende soelaas. Er wordt door de inrichting gewerkt aan een plan om het zicht in de arbeidszalen te verbeteren.

Vanuit de verschillende werkzalen kan het toezichthoudend personeel elkaar zien en zonodig bijstand verlenen. Voor het personeel in de spuitplaats geldt dit niet. Er is weliswaar een raam in de muur van de naastgelegen werkplaats aangebracht, maar in de praktijk wordt vanuit deze ruimte niet in de spuitplaats gekeken. De werkmeester in de spuitplaats werkt daardoor vrijwel geïsoleerd van de andere werkmeesters met 12 gedetineerden. Desalniettemin geeft hij aan zich veilig te voelen in de inrichting. Dit geluid heeft de ISt ook van veel andere medewerkers vernomen die op locaties werken waar al dan niet camera's zijn aangebracht. Ook gedetineerden voelen zich over het algemeen veilig, hoewel er ook wel eens sprake is van onderlinge intimidatie.

Indien bij een incident geweld is gebruikt wordt hierover gerapporteerd waarbij een analyse van het incident wordt opgesteld. Deze analyse gaat naar de plaatsvervangend vestigingsdirecteur. Bij elk incident wordt bezien of er behoefte bestaat aan een debriefing. Voor zowel personeel als gedetineerden wordt er indien gewenst nazorg geboden.

Oordeel

Het beleid voldoet omdat de inrichting een geweldsinstructie en een instructie toepassing mechanische middelen heeft. De uitvoering voldoet overwegend omdat er een goed geoutilleerd IBT is en medewerkers zijn opgeleid in het toepassen van geweldsmiddelen. Echter, hoewel op de meeste locaties in de inrichting voldoende toezicht door camera's en personeel is, zijn er in de arbeidszalen plaatsen waar het toezicht onvoldoende is. De borging voldoet wel volledig omdat het IBT regelmatig oefent, er over geweldsincidenten gerapporteerd wordt, incidenten geanalyseerd worden en zowel personeel als gedetineerden zonodig nazorg wordt geboden.

Agressie-
beheersing

Beleid

Uitvoering

Borging

Aanbeveling

Realiseer in de arbeidszalen adequaat toezicht.

4.3 Drugsontmoediging

criterium

De beschikbaarheid van drugs onder gedetineerden is in het gevangeniswezen vaak een probleem. Om die reden heeft DJI in 2008 het drugsontmoedigingsbeleid ingevoerd. De ISt gaat na in hoeverre dit beleid toepassing vindt.

Ook in de ‘canon’ over penitentiaire scherpste zijn voorschriften geformuleerd die van belang zijn voor het drugsontmoedigingsbeleid. Zo wordt verwacht dat inrichtingen wekelijks bij 5 procent van de populatie een urinecontrole afnemen. Ook celinspecties worden normatief benoemd. Dagelijks dienen alle cellen en verblijfsruimten op een afdeling gecontroleerd te worden; meer uitgebreide celcontroles moeten eveneens regelmatig worden uitgevoerd. Een ander belangrijk voorschrift is dat gedetineerden na elk bezoek gefouilleerd moeten worden.

De ISt is, op basis van artikel 58 lid 8 van de European prison rules, van mening dat gedetineerden geïnformeerd dienen te worden, als hun cel is doorzocht. Uitgangspunt is verder dat tenminste twee inrichtingsfunctionarissen de celinspectie uitvoeren en dat zij aantekening maken van het resultaat van de inspectie.

Bevindingen

De inrichting beschikt over dienstinstructies voor de afname van urinecontroles (uc's). In 2009 zijn in totaal 1490 controles afgenomen waarvan er 529 (36%) positief waren. In de periode januari 2010 tot 11 april 2010 zijn in totaal 353 controles afgenomen waarvan 105 (30%) positief waren. Vanaf 11 april 2010 worden de controles uitgevoerd door Cyberlab in plaats van Deltalab. Sindsdien heeft Cyberlab tot medio juli 2010 436 controles uitgevoerd waarvan er 212 (49%) positief waren. Sinds 11 april is er dus een sprake van een significante stijging van het aantal positieve uc's. In de inrichting was deze stijging nog niet opgevallen. Een mogelijke verklaring zou volgens het management kunnen zijn dat er gericht op bepaalde stoffen gecontroleerd wordt. Er kan echter ook sprake zijn van een toename van het drugsgebruik in de inrichting of een andere verklaring zijn voor de stijging van positieve uc's.

Bij gedetineerden wordt bij binnenkomst en voorafgaand en na afloop van het tussentijds verlaten van de inrichting een uc afgenomen. De ISt heeft niet kunnen vaststellen of wekelijks 5% van de gedetineerden aan een steekproefsgewijze controle wordt onderworpen. De inrichting legt niet

gedifferentieerd vast welk percentage van de controles is uitgevoerd op indicatie en welk percentage steekproefsgewijs. Het totaal aantal controles is echter aanzienlijk.

De inrichting beschikt ook over dienstinstructies voor het uitvoeren van celinspecties. Echter, uitsluitend de A en de D afdeling houden overzichten bij van uitgevoerde inspecties. De andere afdelingen stellen wel celinspecties uit te voeren en hiervan aantekeningen bij te houden in de dagrapportages.

Noch voor de Ist noch voor het management van de inrichting is echter herleidbaar of celinspecties daadwerkelijk worden uitgevoerd op deze afdelingen en of de uitkomsten aanleiding geven tot het treffen van maatregelen. Voor de A en de D afdeling geldt dat geregistreerd wordt in voorgedrukte formats met de tekst 'geen bijzonderheden'. Een enkele keer wordt er een bijzonderheid genoteerd. De inrichting geeft aan dat er gestreefd wordt naar een goede registratie van de celinspecties, maar dat dit vanwege tijdgebrek enige vertraging heeft opgelopen.

De inrichting beschikt over dienstinstructies voor het fouilleren en visiteren van gedetineerden. Visiteren vindt standaard plaats indien de gedetineerde de inrichting tijdelijk, voor bijvoorbeeld verlof, verlaat en tevens wanneer hij weer terugkeert.

Na bezoek worden gedetineerden gevisiteerd of gefouilleerd. Hiervan wordt registratie bijgehouden. Het beleid van de inrichting is er op gericht dat visitatie daarbij meer regel dan uitzondering is.

Ook bezoekers worden gecontroleerd voordat zij toegang tot de inrichting krijgen. Zij dienen piepvrij door het metaaldetectiepoortje te lopen. Indien het alarm blijft afgaan worden zij aan een fouillering onderworpen.

Hiervoor is eventueel een aparte ruimte beschikbaar. Bezoekers worden voorafgaand aan een bezoek aan de inrichting niet actief geïnformeerd over de toegangscontrole procedure. Gedetineerden wordt de gang van zaken rond het bezoek bij aankomst in de inrichting uitgelegd. Van hen wordt verwacht dat zij het bezoek nader informeren. Wel hangt bij de deur voor het punt waar bezoekers gecontroleerd worden een A4-tje met informatie voor bezoekers. Hierop staat onder andere dat bezoekers gecontroleerd worden, dat ze tevens gefouilleerd kunnen worden en dat bij drugsvondst de politie kan worden ingeschakeld. Indien bij gedetineerden harddrugs worden gevonden dan wordt de politie eveneens ingeschakeld. Het toezicht tijdens het bezoek gebeurt door twee piw'ers vanaf verhoogde posities en door de bezoekleiding via camera's. De setting maakt echter dat bij een volledige bezetting van de bezoeksaal dit toezicht niet toereikend kan zijn. De slangopstelling is dusdanig ingericht dat veel mensen dicht op elkaar zitten en het overzicht onvoldoende is. Bij een volledige bezetting zitten er

80 personen in de bezoekruimte, namelijk 20 gedetineerden en 3 bezoekers per gedetineerde. Daarbij komt dat er enkele pilaren in de ruimte staan die het zicht deels belemmeren. Het overgeven van drugs kan daardoor dan onvoldoende worden geconstateerd. Volgens de inrichting komt het niet vaak voor dat volledig gebruik wordt gemaakt van de capaciteit van de bezoekruimte.

Drugs- ontmoediging

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

De inrichting beschikt over dienstinstructies voor de afname van urinecontroles (uc's), celinspecties en voor het fouilleren en visiteren van gedetineerden. Het beleid voldoet daarmee. De uitvoering voldoet overwegend maar niet volledig omdat bij een volledige bezetting van de bezoekruimte het overgeven van drugs onvoldoende kan worden geconstateerd. De borging voldoet beperkt omdat niet op alle afdelingen registratie wordt bijgehouden van uitgevoerde celinspecties en daar waar dit wel gebeurt er nauwelijks bijzonderheden vermeld worden. Bovendien worden uitkomsten van celinspecties, visitaties, fouilleringen en van steekproefsgewijs afgenomen urinecontroles niet gebruikt om de effectiviteit van het drugsontmoedigingsbeleid te monitoren.

Aanbevelingen

- Organiseer het bezoek dusdanig dat er altijd voldoende overzicht is om het overgeven van drugs te kunnen constateren.
- Registreer uitgevoerde celinspecties en noteer daarbij ook daadwerkelijk de bijzonderheden. Gebruik uitkomsten van celinspecties, visitaties en fouilleringen en van steekproefsgewijs afgenomen urinecontroles om de effectiviteit van het drugsontmoedigingsbeleid te monitoren.

4.4 Conclusie

Over de interne veiligheid is de Ist redelijk positief. De belangrijkste aanbeveling betreft het beter sturen op het uitvoeren en registreren van celinspecties. De uitkomsten van deze inspecties kunnen dan net als de uitkomsten van steekproefsgewijs afgenomen urinecontroles gebruikt worden om de effectiviteit van het drugsontmoedigingsbeleid te monitoren.

Daarnaast is het wenselijk dat het toezicht in de arbeidszalen verbeterd wordt. Het anders indelen en meer overzicht creëren kunnen daarbij al voor een belangrijke verbetering zorgen. Dat geldt ook voor de bezoekzaal waar door de setting bij een volledige bezetting onvoldoende geconstateerd kan worden of drugs wordt doorgegeven.

Gezamenlijke evaluaties van calamiteitenoefeningen met externen en het

beter toezien op het vrijhouden van nooddeuren van obstakels kunnen daarnaast aan meer veiligheid in de inrichting bijdragen.

5 Maatschappijbeveiliging

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een drietal criteria uit het toetsingskader in op de vraag hoe het gesteld is met de maatschappijbeveiliging in PI Ooyerhoek. Elke paragraaf opent met een standaardtekst die kort de maatstaf beschrijft die de Inspectie hanteert. Daarna volgen haar bevindingen, oordeel en eventuele verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie over de maatschappijbeveiliging. Daarbij gaat het om afdoende verhindering dat een gedetineerde zich kan onttrekken aan de vrijheidsbeneming en om voldoende weging van maatschappelijke risico's bij het toekennen van vrijheden aan een gedetineerde.

5.1 Beveiligingsvoorzieningen en -toezicht

Criterion

Het Nederlandse gevangeniswezen kent een aantal varianten van de daadwerkelijke vrijheidsbeneming waarvan de toepassing voor een groot deel afhankelijk is van het risico op ontvluchting. De twee uiterste varianten zijn de zeer gesloten extra beveiligde inrichting (EBI) en de open zeer beperkt beveiligde inrichting (ZBBI). De EBI biedt landelijk huisvesting aan gedetineerden met een extreem vlucht- en/of beheersrisico. De ZBBI huisvest veelal gedetineerden in de laatste fase van hun detentie. Zij kunnen vanuit de ZBBI onder bepaalde voorwaarden deelnemen aan het regulier maatschappelijk verkeer.

Vanwege een toenemend aantal ontvluchtingen heeft de sectordirecteur gevangeniswezen in 2006 expliciet beleid vastgesteld gericht op het in een inrichting vastleggen en consequent uitvoeren van handelingen en gedragingen ter voorkoming van ontvluchting.¹² De ISt ontleent aan dit beleid haar toetsingscriteria, waarbij zij onderscheid maakt tussen statische en dynamische beveiligingsaspecten.

De ISt betreft bij haar beoordeling de resultaten van de in opdracht van de sectordirecteur gevangeniswezen gemaakte externe security audit (ESA).¹³

Bevindingen

Kritische processen

Dienstinstructies voor de kritische processen bezoek, luchten, celinspecties, uc controles en aanwezigheidscontrole zijn overeenkomstig de minimumeisen in het landelijke beleidsdocument Penitentiaire Scherppte.

¹² Rapportage 'taskforce penitentiaire scherppte', directie gevangeniswezen DJI, mei 2006, herzien in 2008.

¹³ Een externe security audit is een systematische doorlichting van de stand van de beveiligingsvoorzieningen van een inrichting.

De Ist heeft geconstateerd dat de uitvoering ook grotendeels conform deze dienstinstructies geschiedt. Zo wordt de luchtplaats voorafgaand aan het luchten gecontroleerd en worden gedetineerden direct voor en na het luchten geteld. Ook is er tijdens het luchten voldoende personeel aanwezig op de luchtplaats en neemt het personeel de juiste posities in. Bij het bezoek worden gedetineerden voorafgaand en na afloop gecontroleerd met biometrische apparatuur. Deze apparatuur werkt doorgaans naar behoren, maar valt ook wel eens uit. Pas nadat de identiteit van de gedetineerden na afloop van het bezoek is vastgesteld, mogen bezoekers de bezoekszaal verlaten. Indien de biometrische apparatuur niet functioneert vertrouwen medewerkers op gezichtsherkenning en wordt geen gebruik gemaakt van conventionele procedures als het gebruik van gedetineerdenpasjes. De piw'ers die toezicht houden tijdens het bezoek kennen de gedetineerden vaak weliswaar van de eigen afdeling, maar dit geldt niet voor alle gedetineerden. Bij het uitvallen van de biometrische apparatuur bestaat dan een klein risico dat wanneer gedetineerden en bezoekers verwisselen dit niet tijdig geconstateerd wordt. Door de slangopstelling is de kans op verwisseling niet groot.

Biometrische controle vindt tevens standaard bij de afdeling BAD plaats als de gedetineerde de inrichting tijdelijk verlaat en als hij weer terugkeert. Over de werking van de apparatuur zijn medewerkers minder tevreden. Hoewel er een lichte verbetering wordt waargenomen zijn er vooral klachten over de traagheid van het systeem en de storingen. Het Shared Service Centrum (SSC) van DJI is verantwoordelijk voor het goed functioneren van de apparatuur.

De uitvoering van celinspecties is in paragraaf 4.5 beschreven. Voor de aanwezigheidscontrole geldt dat drie keer per dag het aantal gedetineerden in de inrichting gecontroleerd wordt. 's Ochtends vroeg gebeurt dit door de bewa's, om 12 uur telt de afdeling zelf en om 17.00 wordt er op elke afdeling door een andere afdeling geteld. Pas nadat bij de bevolking is geverifieerd of de aantallen op de afdelingen overeenstemmen met de sterktestaat bij de bevolking, verlaat het personeel van de dagdienst de inrichting.

Penitentiaire scherpte

Landelijk is er een zogenaamde canon penitentiaire scherpte ontwikkeld met onderwerpen die in de penitentiaire inrichtingen besproken dienen te worden. De canon penitentiaire scherpte is door de inrichting intern aan de orde gesteld. Omdat de canon een beperkte duur had werkt de inrichting momenteel aan een lijst met casussen die over penitentiaire scherpte gaan. Afdelingshoofden kunnen dan uit deze via het intranet te raadplegen lijst onderwerpen selecteren die ze in het werkoverleg aan de orde willen stellen. In de verslagen van werkoverleggen zag de Ist dat penitentiaire

scherpte ook wel aan de orde wordt gesteld. Omdat de werkoverleggen echter geregeld niet doorgingen, kwam penitentiaire scherpte niet vaak aan de orde. Op bepaalde afdelingen was er gedurende twee maanden zelfs geen enkel werkoverleg.

Voor de instructies geldt dat deze redelijk actueel zijn, maar niet jaarlijks op actualiteit en werking gecontroleerd worden. Een aantal instructies dateerde van 2008. Momenteel worden deze geëvalueerd en zonodig aangepast aan nieuwe regelgeving. In de praktijk volgt personeel, zoals eerder bleek, de instructies. Van leidinggevendenden wordt dan ook verwacht dat zij actief toezicht houden op het naleven door personeel van deze instructies.

In 2009 werd er een ESA in de inrichting uitgevoerd die met name kritisch was over de scherpte van het personeel. Er heerste een mentaliteit van 'het gaat toch goed, want er gebeurt nooit iets.' In het plan van aanpak dat de inrichting opstelde in reactie op de ESA, wordt met name een belangrijke rol aan de leidinggevendenden toebedeeld. Beter toezicht houden en actief signaleren als iemand niet conform de procedures werkt. Ook als dat iemand van een andere afdeling betreft. Volgens het management kost het veel moeite om het personeel er van te doordringen dat het volgen van de dienst instructies noodzaak is. De ISt kreeg wisselende signalen over de aanwezigheid van leidinggevendenden op de werkvloer. Personeel vond dat dit te weinig was, maar de directie gaf aan hier wel actief op te sturen. Tijdens het bezoek van de ISt waren leidinggevendenden nu en dan op de werkvloer aanwezig.

Ondanks deze aanwezigheid waren er ook nu nog momenten waarop de ISt constateerde dat personeel niet altijd scherp is op risico's. Zo werd na afloop van de arbeid vastgesteld dat gedetineerden weliswaar piepvrij door een metaaldetectiepoortje moeten, maar dat de objecten die het alarm deden afgaan niet nader werden onderzocht. Een gedetineerde deed zijn schoenen uit en legde een brillenkoker naast het poortje en mocht deze spullen vervolgens meenemen zonder dat ze aan een nadere controle werden onderworpen.

In het beleidsdocument Penitentiaire Scherpte wordt het regelmatig rouleren van executief personeel als één van de instrumenten genoemd om het personeel scherp te houden op veiligheidsrisico's. Doordat er binnen de PI Achterhoek gewerkt wordt met een strategische reservecapaciteit van cellen die de afgelopen periode tijdelijk niet en daarna weer wel is gebruikt, zijn piw'ers op verschillende locaties ingezet. Daardoor is de samenstelling van alle teams veranderd. Hiermee is, zonder dat daar actief op gestuurd werd, invulling gegeven aan het in de nota Penitentiaire Scherpte voorgescreven regelmatige wisselen van team.

Incidenten met een veiligheidsrisico worden gerapporteerd en vervolgens met de relevante betrokkenen geëvalueerd. Evaluaties leiden indien nodig tot verbeterpunten en aanpassing van beleid.

Statische beveiligingsvoorzieningen

De statische beveiligingsvoorzieningen ter voorkoming van ontvluchting werken in het algemeen naar behoren en defecten worden direct hersteld. De werking van deze beveiligingsvoorzieningen wordt ook regelmatig gecontroleerd. Indien nodig kan de eigen technische dienst dag en nacht worden ingezet voor spoedgevallen.

Met camera's wordt op vluchtgevaarlijke locaties toezicht gehouden zodat een (poging tot) ontvluchting tijdig kan worden onderkend. Een punt van zorg binnen de inrichting is een naastgelegen bedrijf in hoogwerkers. Met deze hoogwerkers wordt geregeld geoefend en in theorie kunnen de hoogwerkers over de ringmuur tot boven een dak van de inrichting reiken. Met het bedrijf is de verstandhouding goed en er zijn duidelijke afspraken gemaakt. De ESA van 2009 en het plan van aanpak van de inrichting van 2010 maken gewag van de kwestie van de hoogwerkers. Ondanks het feit dat er zich geen incidenten hebben voorgedaan is de situatie met de hoogwerkers niet geheel zonder risico's.

Zowel bezoekers als personeel worden op contrabande gecontroleerd bij het betreden van de inrichting. Hierbij wordt gebruik gemaakt van moderne bagagedoorlichtingsapparatuur voor meegevoerde goederen en een metaaldetectiepoortje voor de personen.

Oordeel

Beveiliging

Beleid

Uitvoering

Borging

Het beleid voldoet overwegend omdat de dienstinstructies niet jaarlijks op actualiteit worden gezien. De instructies voor de kritische processen bezoek, luchten, celinspecties, uc-controles en aanwezigheidscontrole zijn wel overeenkomstig de minimale eisen in het beleidsdocument penitentiaire scherpste.

De uitvoering voldoet beperkt. Weliswaar worden de dienstinstructies over het algemeen gevolgd, maar personeel is niet altijd scherp op risico's. Daar komt bij dat werkoverleggen te vaak uitvallen om structureel aandacht te kunnen besteden aan penitentiaire scherpste. Zoals in paragraaf 4.5 bleek worden celinspecties niet op alle afdelingen (op een correcte wijze) geregistreerd. De Ist verwacht dat de inrichting aandacht besteedt aan de risico's met betrekking tot de hoogwerkers. De Inspectie constateert dat de initiatieven die tot nu toe zijn genomen nog niet hebben geleid tot een beperking van het mogelijke risico.

De borging voldoet overwegend. Er wordt inmiddels gestuurd op het frequenter aanwezig zijn van leidinggevenden op de werkvloer. Ook wordt de werking van beveiligingsvoorzieningen regelmatig gecontroleerd en

worden defecten indien nodig snel verholpen. Daarnaast wordt over incidenten met een veiligheidsrisico gerapporteerd, worden deze incidenten met relevante betrokkenen geëvalueerd en indien nodig verbeterpunten gesignaleerd.

Aanbevelingen

- Bezie dienstinstructies jaarlijks op actualiteit
- Draag er zorg voor dat werkoverleggen doorgaan zodat penitentiaire scherpste frequent aan de orde komt
- Besteed aandacht aan de risico's van de hoogwerkers

5.2 Toekenning verlof

criterium

Internationale regelgeving bepaalt dat (veroordeelde) gedetineerden in de gelegenheid moeten zijn om, op basis van een verlofsysteem, met verlof te kunnen gaan. In het Nederlandse bestel is dit systeem uitgewerkt in de ministeriële Regeling voor het tijdelijk verlaten van de inrichting waarin, naast het begeleide verlof, drie vormen van onbegeleid verlof zijn uitgewerkt: het algemeen verlof dat in het laatste jaar van de gevangenisstraf de mogelijkheid biedt om de inrichting voor maximaal 60 uur te verlaten; het regimegebonden verlof dat met name is gekoppeld aan de regimes van beperkt en zeer beperkt beveiligde inrichtingen en het incidentele verlof dat in bijzondere gevallen aan een gedetineerde kan worden toegekend. Uit een landelijk onderzoek naar de toepassing van het vrijhedenbeleid bleek dat de inrichtingen hun vrije beleidsruimte bij de toekenning van verlof zeer verschillend invullen, maar ook dat, in het geval van algemeen verlof, 94 procent van de gedetineerden volgens afspraak terugkeert. De ISt laat de noodzaak van een nadere analyse van de verlofpraktijk van een inrichting afhangen van de mate waarin de desbetreffende inrichting, qua onttrekkingen aan verlof, substantieel afwijkt van genoemd percentage.

Bevindingen

Bij de behandeling van verlofaanvragen wordt de procedure van het handboek Selectie en Detentiebegeleiding gevolgd. Er zijn geen specifieke lokale procedures. De functiescheiding bij het nemen van verlofbeslissingen of het uitbrengen van selectieadviezen is conform de landelijke voorschriften. De directie dient hiermee steevast schriftelijk of per e-mail akkoord te gaan.

Het bureau Selectie en Detentiebegeleiding (BSD) bereidt de bespreking van verlofbeslissingen en detentiefaseringsvoorstellen in het detentieberaad

voor.¹⁴ In dit beraad worden deze voorstellen multidisciplinair getoetst. Ten behoeve van het detentieberaad dienen de piw'ers te rapporteren over te bespreken gedetineerden; zowel in het kader van een verlofaanvraag als vanwege een selectie.

De Ist woonde een detentieberaad bij voor de ISD- en bijzondere zorgafdeling. De deelname was multidisciplinair en er was sprake van een open, betrokken en constructieve bespreking van individuele casuïstiek.

Maatschappelijke risico's bij verlofverlening kwamen nadrukkelijk aan de orde.

Als het Openbaar Ministerie een zogenaamde executie-indicator heeft geplaatst, wordt steevast het advies van het OM ingewonnen. Bovendien doet de inrichting dat bij veroordeelden wegens een zeden- of geweldsdelict indien er geen executie-indicator is geplaatst.

Het initiatief voor het aanvragen van verlof berust bij de gedetineerde. Ten behoeve van gedetineerden die in aanmerking komen voor algemeen verlof (AVG), wordt een verlofschema opgesteld als zij hun eerste verzoek voor AVG doen. Hoewel de meeste gedetineerden bekend zijn met de mogelijkheid van AVG, wordt niet systematisch geverifieerd of zij daar ook daadwerkelijk gebruik van maken.

In het kader van de P&C-cyclus rapporteert de inrichting aan de sectordirectie Gevangeniswezen. In 2009 zijn 14 gedetineerden uit een gesloten afdeling van de PI Achterhoek, d.w.z. de combinatie van de PI Ooyerhoek en de PI Kruisberg, niet teruggekeerd van verlof op een totaal van 3322 verloven voor alle regimes. Dat is aanzienlijk minder dan de voor dat jaar gestelde maximumnorm van 32.

Toekenning verlof

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

Het beperkte aantal gedetineerden dat niet is teruggekeerd van verlof, maakt dat er voor de Ist geen aanleiding is voor een nadere analyse van het verlofbeleid. Het handboek Selectie en Detentiebegeleiding van de DJI schrijft voor dat het BSD een algemeen verlofschema opstelt. Dit gebeurt in de PI Ooyerhoek niet. Men wacht tot de gedetineerde zelf het initiatief neemt. De wijze waarop verlofbeslissingen worden genomen, is in orde. Daarmee voldoet de uitvoering overwegend. De borging voldoet volledig: de inrichting monitort de uitvoering van alle verloven.

¹⁴ Vanwege de implementatie van het beleid voortvloeiend uit Modernisering Gevangeniswezen wordt het detentieberaad (landelijk) ook wel aangeduid met MDO dat staat voor: multidisciplinair overleg.

Aanbeveling

Voer als werkwijze in dat voor alle gedetineerden die in aanmerking komen voor algemeen verlop, tijdig een verlofschema wordt opgesteld.

5.3 Voorwaardelijke invrijheidstelling

criterium

Op 1 juli 2008 is de Wet voorwaardelijke invrijheidstelling van kracht geworden. De voorwaardelijke invrijheidsstelling (v.i.) houdt in dat een gedetineerde na zijn invrijheidstelling een proeftijd heeft waarin hij zich moet houden aan bepaalde voorwaarden. Houdt hij zich niet aan de voorwaarden dan kan de v.i. worden herroepen. Naast het opleggen van voorwaarden is het ook mogelijk om tijdens de detentie de v.i. uit te stellen of geheel achterwege te laten. In zo'n geval vordert het OM het uitstel of het achterwege laten van de v.i. bij de rechter die over de vordering beslist. Bij dit besluit wordt het gedrag van de gedetineerde in detentie meegewogen: als iemand zich ernstig misdraagt in de p.i., dan kan de invrijheidstelling worden uitgesteld. Het oogmerk van v.i. is een bijdrage leveren aan het verminderen van de recidive en daarmee aan het vergroten van de veiligheid in de samenleving.

Voor DJI is de belangrijkste taak het uitbrengen van advies aan het OM over het opleggen van de bijzondere voorwaarden en eventueel over uitstel of achterwege laten van de v.i. Ook heeft DJI een taak in het signaleren van de datum waarop een gedetineerde in aanmerking komt voor v.i. De ISt beoordeelt de toepassing van de v.i.-regelgeving door de p.i.

Bevindingen

Het initiatief tot het voorbereiden van een advies met betrekking tot het verlenen van v.i. berust bij de landelijke selectiefunctionaris. Deze verzoekt de inrichting dit advies voor te bereiden. Vervolgens is de procedure vergelijkbaar met die bij het uitbrengen van een selectieadvies (zie voorgaande paragraaf). Dat betekent dat het BSD de verblijfsafdelingen en andere relevante disciplines vraagt om een bijdrage te leveren aan de advisering. In het multidisciplinair detentieberaad wordt alle informatie naast elkaar gezet en wordt een adviesvoorstel voor de directie voorbereid. De directie dient akkoord te gaan met het uit te brengen v.i.-advies. Ten tijde van de inspectie lopen er twee v.i.-adviezen. De inrichting heeft bij gedetineerden die deelnemen aan een TR-traject¹⁵

¹⁵ TR staat voor Terugdringen Recidive. TR is een werkwijze waarbij gevangeniswezen en reclassering gezamenlijk trajecten uitzetten die zijn gericht op gedragsverandering van gedetineerden.

tussentijds contact met de reclasseringsorganisatie, die zelfstandig dient te adviseren over de vi-verlenging. Hiermee wordt beoogd om de advisering van beide organisaties op elkaar af te stemmen.

Er heeft nog geen evaluatie plaatsgevonden van de adviesprocedure met betrekking tot v.i.

Voorwaardelijke invrijheidstelling

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

Hoewel de nieuwe v.i.-regeling nog pas kort geleden is ingevoerd, is deze binnen de PI Ooyerhoek goed geïntegreerd in de andere selectie- en detentiebegeleidingsprocessen. Daarmee voldoet beleid en uitvoering volledig. Voor een oordeel over de borging is het nog te vroeg. Wel is het zaak om de procedure in de komende periode eens te evalueren.

Aanbeveling

Evalueer in de komende periode de v.i.-procedure.

5.4 Conclusie

De ISt is redelijk tevreden over de maatschappijbeveiliging in Ooyerhoek. Een aandachtspunt is het personeel scherp te houden op risico's voor onttrekking of ontvluchting. Continuïteit van werkoverleggen en sturing op het vasthouden van penitentiaire scherpheid verdienen daarom extra aandacht. Ook dient de inrichting alert te zijn op het feit dat door de aanwezigheid van de hoogwerkers het risico op ontvluchting wordt vergroot. Incidenten worden besproken en geëvalueerd. Ook is het van belang dat de dienstinstructies jaarlijks worden geactualiseerd. De Inspectie beveelt aan een tijdig verlofschema op te stellen voor gedetineerden die voor algemeen verlof in aanmerking komen. De v.i. regeling is in de inrichting goed geïntegreerd in de andere selectieprocessen.

6

Maatschappelijke reïntegratie

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een tweetal criteria uit het toetsingskader in op de vraag hoe het gesteld is met de maatschappelijke reïntegratieactiviteiten in Ooyerhoek. Elke paragraaf opent met een standaardtekst die kort de maatstaf beschrijft die de Inspectie hanteert. Daarna volgen haar bevindingen, oordeel en eventuele verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie in welke mate de inrichting de gedetineerden voorbereidt op hun terugkeer in de vrije samenleving en in welke mate zij inspanning levert om het risico van recidive te verminderen.

6.1 Voorbereiding nazorg

criterium

Artikel 107 lid 4 van de European prison rules wijst op het belang van nauwe samenwerking met instanties in de vrije samenleving om gedetineerden voor te bereiden op hun terugkeer. Om hieraan vorm te geven is enige jaren geleden in het Nederlandse gevangeniswezen de functie van medewerker maatschappelijke dienstverlening (mmd'er) geïntroduceerd. De mmd'er moet een coördinerende brugfunctie vervullen tussen de ingesloten gedetineerde en maatschappelijke instanties waar de gedetineerde, na afloop van zijn detentie, veelal van afhankelijk is. Op grond van hun functiebeschrijving dienen de mmd'ers gedetineerden bij binnenkomst in een inrichting binnen tien dagen te screenen op vier aandachtsgebieden: identiteitsbewijs, inkomen, onderdak en zorg. Daarnaast dienen zij gemeenten te informeren over en te betrekken bij het oplossen van eventuele knelpunten op genoemde gebieden. Een en ander is uitgewerkt in de instructie 'Werkprocessen mmd' van de DJI.

Bevindingen

De inrichting heeft afspraken met de gemeente(s) in een convenant over de regeling van de nazorg vastgelegd.

In de praktijk heeft de inrichting i.c. de mmd'ers, niet met elke gemeente even goede ervaring. Met de wat kleinere gemeentes loopt de samenwerking in de nazorg vlotter en daarom ook beter dan met de grotere gemeentes.

Er is over de eerste vier maanden van 2010 sprake van een onderproductie van screenings. Dit punt is in hoofdstuk 3.1. ook aan de orde gesteld. De inrichting blijkt over deze onderproductie door DJI te zijn aangesproken. De mmd'ers erkennen dat er sprake is van achterstanden. De gedetineerden spreken ook van achterstanden; in hun ogen zijn de mmd zaken niet goed geregeld. De visie over de oorzaak van de achterstand loopt uiteen. De mmd'ers geven zelf te kennen dat zij onderbezet zijn. Maar ook het flinke

aantal inkomsten met een kort verblijf zorgt er in hun ogen voor dat de screenings niet op tijd te realiseren zijn. De directie denkt daar anders over. Zij geeft aan dat er geen sprake is van onderbezetting. De inrichting werkt volgens de normering. De directie is van mening dat de medewerkers graag concrete hulp willen verlenen aan gedetineerden, en daar teveel tijd aan kwijt zijn. Daardoor komt de tijd die nodig is voor de screening in het gedrang, met een achterstand als gevolg.

De mmd'ers krijgen alleen van de groep ISD terug te horen wat er van de plannen over de nazorg daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Dat gebeurt via de ketenbrede casusoverleggen in de regio. Zij krijgen geen terugkoppeling van de gemeenten over gerealiseerde nazorg van de overige gedetineerden.

De inrichting bespreekt in teamverband de productiecijfers. Het bespreken met elkaar van de onderproductie en het commentaar uit Den Haag leidt niet tot een andere werkwijze om het probleem van de achterstand op te lossen.

Oordeel

De inrichting heeft samenwerkingsafspraken over nazorg vastgelegd. Verder zijn de landelijk voorgeschreven werkinstructies mmd van toepassing. In die zin voldoet het beleid volledig. De uitvoering voldoet echter beperkt. Er is sprake van behoorlijke achterstanden in de screenings op de vier leefgebieden. Daarbij leidt het verschil in standpunt over de oorzaak van de onderproductie niet tot een oplossing in de uitvoering. De inrichting bespreekt wel haar productiecijfers, maar kijkt in onvoldoende mate terug op de gerealiseerde nazorg. Daarmee voldoet de borging beperkt.

Nazorg

Beleid

Uitvoering

Borging

Aanbeveling

Zie er op toe dat de screenings op tijd gerealiseerd zijn.

6.2 Reïntegratietrajecten

Criterium

Artikel 2, lid 2 van de Penitentiaire beginselenwet formuleert de reïntegratiedoelstelling van het Nederlandse gevangeniswezen: de tenuitvoerlegging van de straf dient zo veel mogelijk dienstbaar te worden gemaakt aan de terugkeer in de samenleving. Dat kan op verschillende manieren gebeuren. In het huidige beleid ligt het accent op een methodiek (Terugdringen Recidive) om gedetineerden die daartoe gemotiveerd of te motiveren zijn, aan trainingen te onderwerpen die hun vaardigheden vergroten. Vervolgens is het beleid erop gericht zowel in de inrichting als bij relevante instanties

aansluiting te bewerkstelligen met maatschappelijke vervolgvorzieningen.

Bevindingen

Ten behoeve van de reïntegratietrajecten voor gedetineerden volgt de inrichting het landelijk draaiboek TR (Terugdringen Recidive). Ook is er een regionale procesbeschrijving voorhanden. Het draaiboek dat de inrichting gebruikt dient nog actueel gemaakt te worden.

Om de reïntegratietrajecten in goede banen te leiden zijn trajectbegeleiders werkzaam. De trajectbegeleiders zijn van mening dat gedragsinterventies nodig zijn voor een verantwoorde terugkeer van gedetineerden in de samenleving. De trajectbegeleiders geven tegelijkertijd aan dat het praktisch realiseren van die gedragsinterventies behoorlijk lastig is. Het verkrijgen van voldoende deelnemers om een groepstraining door te laten gaan is een probleem. Maar ook het bewerkstelligen van een goede match tussen trainer en gedetineerde(n) blijkt niet eenvoudig.

De trajectbegeleiders geven aan dat zij de doelgroep voor TR, gedetineerden met een strafrestant van meer dan vier maanden en/of reclasseringstoezicht weten te bereiken. De trajectbegeleiders benaderen de gedetineerden nadat zij overgeplaatst zijn van hvb naar gevangenis. De termijn waarop een reïntegratieplan gereed moet zijn wordt wel eens overschreden. De trajectbegeleiders benadrukken dat het halen van termijnen echter steeds beter gaat. In de gedetineerdenberaden komen de reïntegratieplannen en –trajecten aan de orde.

De reclassering biedt in de inrichting COVA- en leefstijltrainingen aan¹⁶. Gedetineerden die buiten de inrichting verblijven (in een penitentiair programma) schuiven dan aan bij de trainingen die binnen de inrichting worden verzorgd.

Gedetineerden zijn niet helemaal tevreden over de reïntegratietrajecten. Zij vinden het contact met de TR begeleiders niet voldoende. Ook missen zij een vervolg op de afdeling van wat zij bijvoorbeeld in een COVA-training leren.

De inrichting biedt geen vakopleiding (meer) aan. In het verleden gebeurde dat wel. De groep ISD kan wel buiten de inrichting een vakopleiding tot beveiliging volgen. Binnen de inrichting is er minder formatie aan onderwijskrachten dan in het verleden. Dit zorgt er voor dat er minder onderwijs kan worden gegeven.

De gesprekspartners van de Ist vinden het wegvallen van de vakopleiding en de vermindering van het reguliere onderwijs een gemis.

De plaatsvervangend vestigingsdirecteur heeft als portefeuillehouder

¹⁶ COVA staat voor cognitieve vaardigheden.

geregeld contact met de regiomanagers van de reclasseringsorganisaties. In deze overleggen bespreken de inrichting en de reclassering de gang van zaken met betrekking tot de reïntegratie van gedetineerden.

Reïntegratie

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

De inrichting volgt het landelijk draaiboek TR; het draaiboek is echter nog niet geactualiseerd. Daarmee voldoet het beleid niet volledig maar overwegend.

De uitvoering voldoet overwegend. De reclassering biedt in de inrichting gedragsinterventies aan. De inrichting erkent daarbij de logistieke problemen die zich voordoen. De trajectbegeleiders weten de doelgroep te bereiken, maar plannen zijn niet altijd binnen de termijn die er voor staat gereed. Het is een landelijk probleem dat een vervolg op de trainingen, zoals de COVA, op de afdeling nog niet aanslaat. Het onderwijsaanbod is gering. De inrichting bespreekt de trajecten met de reclasseringsorganisaties. Daarnaast zijn de reïntegratietrajecten ingebed in de besprekingen over gedetineerden. De inrichting bespreekt de gang van zaken echter niet in overkoepelende overleggen. Daarmee voldoet de borging overwegend.

Aanbeveling

Draag zorg dat reïntegratietrajecten en het onderwijsaanbod periodiek op directieniveau worden geëvalueerd.

6.3 Conclusie

De ISt heeft een wisselende indruk gekregen over de maatschappelijke reïntegratie. De screenings op de vier nazorggebieden lopen achter. De Inspectie erkent dat de inrichting met veel inkomsten van korte duur veel werk heeft aan het bijhouden van deze screenings. Niettemin is het van belang dat de inrichting de screenings structureel op orde krijgt. Het is een goede zaak dat de planning en evaluatie van reïntegratietrajecten zijn ingebed in de detentieberaden. Niettemin valt er nog wel winst te behalen in de logistieke organisatie van TR-trajecten en bij de follow-up van de trainingen. De Inspectie constateert overigens dat dit een landelijk probleem is.

7 Organisatieaspecten

Van de organisatieaspecten beziet de ISt die aspecten die direct invloed hebben op de kwaliteit van het primaire detentieproces. Dit hoofdstuk gaat in op drie organisatieaspecten. Ook in dit hoofdstuk opent elke paragraaf met een standaardtekst die kort de maatstaf beschrijft die de Inspectie hanteert. Daarna volgen haar bevindingen, oordeel en eventuele verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie over de drie organisatieaspecten personeelsmanagement, communicatie en integriteit.

7.1 Personeelsmanagement

Criterion

(Internationale) regelgeving stelt eisen aan het management en personeel van inrichtingen. Zo moet het personeel doordrongen zijn van de doelstelling van het gevangeniswezen en dient het management leiding te geven aan de processen die leiden tot het behalen van die doelstellingen. Ook moet inrichtingspersoneel zorgvuldig worden geselecteerd met nadruk op integriteit, menselijkheid, professionaliteit en geschiktheid voor het complexe werk. Verder moeten vaardigheden die relevant zijn voor het werk kunnen worden onderhouden en verbeterd door aanvullende opleidingen.¹⁷ De sectordirectie gevangeniswezen volgt per inrichting de gang van zaken door middel van de jaarlijkse opgave van prestatie-indicatoren die onderdeel uitmaakt van de planning-en-controlcyclus. Prestatie-indicatoren zijn ondermeer de veiligheid en het welbevinden van het personeel, het arbeidsverzuim, de mate waarin functioneringsgesprekken worden gevoerd en een Checklist borging competentie management. Ook kijkt de ISt naar de verzuimcijfers en de mate van (externe) mobiliteit waarvoor een streefpercentage van vijf procent wordt gehanteerd.

Bevindingen

De leidinggevenden hebben voldoende gegevens over hun personeel ter beschikking om daarmee goed te kunnen sturen. Ook beschikt de inrichting over een opleidingsplan voor het inrichtingspersoneel.

De executieve medewerkers ervaren weinig coaching van hun leidinggevenden. Zij geven aan vooral op elkaar aangewezen te zijn. In dat verband benadrukken zij de grote onderlinge loyaliteit binnen de teams waartoe zij behoren. Zij geven aan dat zij mogelijke problemen in bijvoorbeeld de roostering steeds zelf weten op te lossen. Een aantal medewerkers zou hun

¹⁷ Bron: European prison rules hoofdstuk V, standard minimum rules artikel 47 en verder.

leidinggevende en directie vaker op de werkvloer willen zien. Tegelijkertijd beroepen zij zich ook op hun zelfstandigheid. Overigens heeft de Inspectie waargenomen dat een aantal leidinggevend en af en toe op de werkvloer is voor kort overleg.

In 2007 is een onderzoek gedaan naar de werkbeleving onder het personeel van de inrichting. Daarbij is een standaardvragenlijst, de BASAM, afgenomen. BASAM staat voor 'Basisvragenlijst Amsterdam'. De BASAM van 2007 schetst een redelijk positief beeld over de tevredenheid van medewerkers. Alleen het gevoel weinig greep op hun dagelijks werk te hebben, en de werkstress die daarmee gepaard gaat, springt er in negatieve zin uit. Veel medewerkers benadrukken dat de werkdruk nog steeds hoog is. Door de grote saamhorigheid weten ze het werk echter wel te klaren.

Met 89% van het personeel is in 2009 een functioneringsgesprek gevoerd. Het ziekteverzuim van de inrichting was afgelopen jaar aan de lage kant; 4,8%. In de eerste helft van dit jaar is het (veelal korte) verzuim iets hoger; 6,0%.

De inrichting heeft zijn personeelsbestand op orde. Er is geen sprake van structurele boventaligheid van personeel noch van structurele onderbezetting. Zoals in hoofdstuk 3 is aangegeven heeft de inrichting wel te kampen met twee langdurig zieke psychologen. Op het moment dat de Inspectie de inrichting bezocht was er tijdelijk een krappe bezetting van het executieve personeel. De vakantieperiode en een aantal zieken waren daaraan debet. Maar ook speelde de tijdelijke uitruil van personeel met de andere locatie De Kruisberg in Doetinchem een rol. Ook sommige afdelingshoofden waren tijdelijk uitgeleend aan deze locatie van de vestiging. Door verschuiven van personeel zijn er de afgelopen periode relatief veel bewaarders doorgestroomd naar de functie van piw'er.

Een aantal medewerkers vindt dat zij weinig mogelijkheden hebben om een opleiding te volgen. Er zou daarvoor geen tijd en geld zijn. Het middenkader en de directie schetsen echter een ander beeld. Zij benadrukken dat de mogelijkheid tot opleiding er wel is. De directie geeft aan dat de lopende reorganisatietrajecten binnen het gevangeniswezen en binnen de penitentiaire vestiging juist extra faciliteiten biedt voor het volgen van opleidingen.¹⁸ Afdelingshoofden missen soms eigen initiatief van het personeel. Zij vinden dat medewerkers ook zelf met een plan kunnen komen. Andere leidinggevend en nemen zelf initiatief en sporen hun medewerkers aan tot het volgen van een specifieke opleiding.

¹⁸ Het middenkader zelf heeft de leergang leiding geven als professie (LGAP) gevolgd.

De leidinggevendenden monitoren de verzuimcijfers en de functioneringsgesprekken. De directie mist echter de ondersteuning van het regionale Shared Service Center om de duur van het verzuim helder te krijgen.

De resultaten van de BASAM hebben destijds tot een specifiek plan van aanpak geleid op het gebied van werkdruk, omgangscultuur en communicatie.

Oordeel

Personeel

Beleid

Uitvoering

Borging

De inrichting heeft haar personeelsbeleid op orde. Er is een opleidingsplan (competentieprofielen) en afdelingshoofden hebben voldoende informatie om goed te kunnen sturen. Daarmee voldoet het beleid volledig.

De inrichting voert haar personeelsbeleid naar behoren uit. Het verzuim is aan de lage kant, er worden functioneringsgesprekken gevoerd en het personeelsbestand is grotendeels op orde. De Inspectie constateert echter ook ontevredenheid: over de leidinggevende die niet in beeld zouden zijn, de geringe opleidingsmogelijkheden, en de werkdruk. Aan de ene kant is het personeel trots op haar zelfstandigheid en de grote onderlinge loyaliteit. Aan de andere kant mist zij klaarblijkelijk een “gezicht” c.q. meer informele steun en coaching op de werkvloer. De Inspectie constateert dat er hoe dan ook sprake is van een afstand tussen de werkvloer en de lagen in de organisatie daarboven. Daarmee voldoet de uitvoering overwegend. De inrichting monitort de gegevens over het personeelsbeleid. Zo is er na de BASAM van 2007 een plan van aanpak opgesteld. Daarin wordt met name de bevordering van aanspreekcultuur beschreven. Daarmee voldoet de borging.

Aanbeveling

Investeer in actievere coaching van de executieve medewerkers door hun leidinggevendenden en zorg ervoor dat het middenkader stelselmatiger aanwezig is op de werkvloer.

7.2 Communicatie

Criterium

De European prison rules refereren in artikel 87 lid 1 aan de beschikbaarheid van een optimale communicatiestructuur binnen de inrichting. Naast een beoordeling hiervan is de Ist van mening dat een inrichting voor relevante maatschappelijke partners een actief PR-beleid dient te voeren.

Bevindingen

De inrichting beschikt met het oog op het inbedden van de nieuwe vestigingsstructuur over een uitgebreid document communicatie- en overlegstructuur.

De indrukken van de interne communicatie en informatieoverdracht zijn wisselend.

Aan de ene kant zijn medewerkers tevreden over de manier waarop ze worden geïnformeerd. In het kader van landelijke beleidsontwikkelingen, de nieuwe vestigingsstructuur en andere ontwikkelingen zijn er centrale bijeenkomsten voor het personeel gehouden. Verder komt er tweewekelijks een digitale nieuwsbrief uit. Ook waarderen medewerkers het dat de directie (verplichtgestelde) barometer gesprekken met hen voert. Daarin kan personeel vrijuit zijn mening verkondigen en de directie kan op deze wijze voeling houden met wat er in de inrichting leeft. Tenslotte weten ook de teams onderling elkaar snel te vinden en te informeren.

Aan de andere kant hoort de Inspectie van medewerkers echter ook kritische geluiden over de interne communicatie. Zoals eerder in dit rapport vermeld vinden medewerkers dat zij hun leidinggevenden te weinig op de werkvloer zien. Sommigen ervaren onvoldoende veiligheid om te zeggen wat ze te zeggen hebben aan de directie. Ook is er een groep medewerkers die ziet dat de informatieverstrekking verbetert. Tegelijkertijd ziet diezelfde groep ook een verzakelijking van het klimaat ontstaan. Zij missen het meer informele praatje met de directie dat ze in het verleden wel hadden.

Als het gaat om de communicatie over de werkinhoud constateert de Inspectie ook een wisselend beeld. Aan de ene kant zijn de detentieberaden goed bezet, op de afwezigheid van de psycholoog soms na (zie ook hoofdstuk 2.7.). De Inspectie heeft een dergelijk beraad bijgewoond en trof een goed lopend overleg aan.

Positief is ook dat alle afdelingen een eigen detentieberaad hebben.

Aan de andere kant vallen de reguliere, tweewekelijkse werkoverleggen van de verschillende teams regelmatig uit. Begrijpelijk in de vakantieperiode, maar ook daarbuiten constateerde de Inspectie over een flinke periode uitval van het teamoverleg.

De inrichting bespreekt de wijze van communicatie in het zogenaamde middenkaderoverleg waar alle leidinggevenden aan deelnemen en in het managementteam van de vestiging. Verder houdt de directie voeling met haar medewerkers door middel van de eerder genoemde barometergesprekken.

Communicatie

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

De inrichting beschikt over een (voor het gevangeniswezen) standaard communicatie- en overleg document. Daarmee voldoet het beleid.

Het oordeel over de feitelijke communicatie is wisselend. Positief is dat een groot deel van de medewerkers vindt dat zij naar behoren worden geïnformeerd. Ook het multidisciplinair overleg over individuele gedetineerden is goed georganiseerd. Daar tegenover staat dat een aantal medewerkers de verzakelijking van de communicatie een nadeel vindt. Dat het teamoverleg regelmatig uitvalt, ook buiten de vakantieperiode, is een probleem dat naar de mening van de Inspectie dient te worden aangepakt. In hoofdstuk 5 heeft de Inspectie hierover al een aanbeveling gedaan.

De directie stelt zich via gesprekken met het personeel op de hoogte van wat er leeft binnen de inrichting. Daarmee is communicatie indirect ook een onderwerp waarop kan worden teruggekeken. De borging voldoet daarmee overwegend.

7.3 Integriteit

Criterion

Behalve het gegeven dat artikel 77 van de European prison rules het belang van integriteit benoemt, is er geen sprake van algemeen geldende regelgeving voor integriteit. Wel is integriteit een regelmatig terugkerend speerpunt in de planning-en-controlcyclus van de sector Gevangeniswezen. De ISt verwacht integer handelen van iedere medewerker die betrokken is bij de vormgeving van detentie in het belang van de medewerkers zelf, de gedetineerden en de organisatie.

Bevindingen

De inrichting beschikt over een uitgebreid document waarin maatregelen staan om onderlinge agressie van personeel terug te dringen. Dit document is opgesteld naar aanleiding van bevindingen uit de BASAM over onderlinge intimidatie en agressie. De maatregelen betreffen onder andere het instellen van een vertrouwenspersoon, maatregelen om de drempel om integriteitschendingen te verlagen en de aanspreekcultuur te verbeteren. De inspectie constateert dat dit beleid weinig leeft in de inrichting. Medewerkers geven aan dat dit thema niet systematisch op werkoverleggen terugkeert of als agendapunt in functioneringsgesprekken aan de orde komt. Sommigen gaan in deze kritiek verder en melden dat er geruchten zijn over incidenten die in de inrichting niet transparant worden besproken.

Integriteit

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

Er is een document waarin onder andere maatregelen voor integer handelen wordt beschreven. Daarmee voldoet het beleid. Het onderwerp leeft weinig in de inrichting en wordt niet structureel geëvalueerd.

Aanbeveling

Bewerkstellig dat integriteit concreet wordt besproken in werkoverleggen.

7.4 Conclusie

De Inspectie heeft een wisselend oordeel over personeel en organisatie. Aan de ene kant is het personeelmanagement op orde, worden leidinggevendena getraind en is het verzuim aan de lage kant. Ook is er een goede informatievoorziening voor het personeel. Echter, er bestaat ook een afstand af tussen personeel en leidinggevendena. Medewerkena klagen over de verzakelijking van het klimaat, en missena de informele contactena. Ook wordt de direct leidinggevendena op de werkvloer gemist. Ondanks inspanningena van de directie om integriteit bespreekbaar te maken lijkt het onderwerp onvoldoende bij medewerkena te leven. Integriteit staat niet of nauwelijks op de agenda van werkoverleggen, terwijl er informeel wel over wordt gesproken.

8

Slotbeschouwing

De Inspectie heeft een redelijk positieve indruk van PI Ooyerhoek gekregen. De manier van omgang met gedetineerden is rustig en respectvol en gedetineerden zelf zijn over de grote linie tevreden. PI Ooyerhoek is gevestigd in een mooi en efficiënt gebouw. De directie is op een positieve manier kritisch naar zichzelf zodat zij volgens de Inspectie steeds bezig blijft de processen in de inrichting te optimaliseren.

De Inspectie constateert dat de rechtspositie van gedetineerden voor het merendeel op orde is. Zo komen gedetineerden toe aan voldoende uren sport en bibliotheekbezoek. Ook kunnen zij luchten en ruimschoots bezoek ontvangen en krijgen zij tijdig een medische check bij binnenkomst in de inrichting.

Er is ook een aantal verbeterpunten voor PI Ooyerhoek.

Zo biedt de PI geen volledig dagprogramma in het hvb omdat daar de arbeid ontbreekt. Ook moeten gedetineerden beter geïnformeerd worden over de huisregels door ze in uitgebreide vorm te verstrekken. De Ist constateert dat de inrichting een ontoereikende broodverstrekking voor gedetineerden heeft. Dit punt komt de Inspectie ook in doorlichtingen van andere p.i.'s tegen. Daarom heeft de Inspectie hierover een aanbeveling aan DJI gedaan. Na de inspectie heeft de directie overigens maatregelen genomen om alle gedetineerden van voldoende brood te voorzien. De bevolkingsadministratieve processen moeten op orde worden gebracht zodat de inrichting elk risico op het berekenen van een verkeerde einddatum van de detentie weet te vermijden.

Het executieve personeel dient meer gecoached te worden om consistent en consequenter met gedetineerden om te gaan. Het samenplaatsen van gedetineerden op één cel in de PI Ooyerhoek dient meer rekening houden met rookgedrag en kwetsbaarheid van gedetineerden. De Inspectie juicht het toe dat de directie het verbeteren van de kwaliteit van rapportage tot speerpunt heeft gemaakt.

De veiligheid in de inrichting voldoet eveneens grotendeels aan de verwachtingen van de Ist. Zo voldoen de maatregelen om mogelijke agressie te voorkomen of in goede banen te leiden in grote lijnen. Echter de inrichting kan nog wel een slag maken in het penitentiair scherp blijven, het gedisciplineerd uit blijven voeren van celinspecties en het evalueren van deze inspecties en andere controles. Daartoe is het van belang dat werkoverleggen in de teams waar dergelijke onderwerpen besproken kunnen worden ook continuïteit hebben. Ook is er een klein aantal verbeteringen door te voeren om het toezicht op bepaalde plekken in de inrichting te verbeteren. In het regelen van een goede maatschappelijke reïntegratie valt er volgens de Inspectie nog winst te behalen. Met name het logistiek op orde krijgen van het aanbod van gedragsinterventies is een (landelijk) probleem. Bovendien is het van belang dat de PI Ooyerhoek achterstanden bij het

MMD oplost en alle gedetineerden tijdig screent op de nazorggebieden en hier de gemeente over informeert.

De Inspectie constateert bij het personeel een sterke onderlinge loyaliteit. Ook ziet de Inspectie dat de directie inspanningen verricht contact te houden met de werkvloer en haar personeel goed te blijven informeren. Desondanks treft de Inspectie ook een zekere afstand aan tussen het uitvoerend personeel en het inrichtingsmanagement. De directie moet zich blijven inspannen om de verticale communicatie verder te verbeteren. Om primaire processen in de inrichting te optimaliseren blijft het contact tussen werkvloer en leiding immers een belangrijk aandachtspunt. Op die manier kunnen nog te verbeteren kanten van de sanctietoepassing in de inrichting slagvaardig gezamenlijk worden opgepakt.

Bijlage 1

Oordeel

Legenda oordeel

- Voldoet niet aan de relevante normen en verwachtingen
- Voldoet in beperkte mate aan de relevante normen en verwachtingen
- Voldoet overwegend maar niet volledig aan de relevante normen en verwachtingen
- Voldoet aan de relevante normen en verwachtingen
- Strekt tot voorbeeld voor andere inrichtingen

	Beleid	Uitvoering	Borging
Rechtspositie gedetineerden			
<i>Insluiting</i>			
<i>Introductie</i>			
<i>Activiteiten</i>			
<i>Accommodatie</i>			
<i>Voeding</i>			
<i>Contact</i>			
<i>Toegang zorg</i>			
<i>Discipline</i>			
<i>Beklag</i>			
Omgang met gedetineerden			
<i>Screening</i>			
<i>Bejegening</i>			
<i>Rapportage</i>			
Interne veiligheid			
<i>Calamiteiten</i>			
<i>Agressiebeheersing</i>			
<i>Drugsontmoediging</i>			
Maatschappijbeveiliging			
<i>Beveiliging</i>			
<i>Toekenning verlof</i>			
<i>VI</i>			
Maatschappelijke reïntegratie			
<i>nazorg</i>			
<i>Reïntegratie</i>			
Organisatieaspecten			
<i>Personeel</i>			
<i>Communicatie</i>			
<i>Integriteit</i>			

Bijlage 2

Aanbevelingen

De ISt beveelt de PI het volgende aan:

1. Zorg dat de noodzakelijke functiescheiding bij de bevolkingsadministratie (invoer, controle, fiattering van mutaties) zo spoedig mogelijk wordt hersteld en te allen tijde is gegarandeerd.
2. Entameer binnen afzienbare tijd een nieuwe audit van de bevolkingsadministratie.
3. Zorg ervoor dat gedetineerden op alle afdelingen de beschikking hebben over de volledige huisregels of over een voldoende uitgebreid uittreksel daarvan.
4. Draag zorg voor huisregels in vreemde talen en zorg dat ook deze toegankelijk zijn.
5. Draag zorg voor een activiteitenprogramma van minimaal 43 uur voor gedetineerden in het hvb-regime door hen in de gelegenheid te stellen aan de arbeid deel te nemen.
6. Zie erop toe dat cellen bij binnenkomst van nieuwe gedetineerden schoon zijn.
7. Monitor dat onderhoud en reparaties op de verblijfsafdelingen tijdig plaatsvinden.
8. Onderzoek of het mogelijk is om in warme periodes aan gedetineerden ventilatoren beschikbaar te stellen of hen een ventilator te laten huren.
9. Zie toe op een consistente praktijk met betrekking tot het toestaan van fysiek contact tussen gedetineerden en bezoekende kinderen.
10. Meld bij ambtelijk bezoek tevoren aan de gedetineerde wie op bezoek komt.
11. Zorg ervoor dat de medische dienst alle afgezonderde gedetineerden dagelijks ziet.
12. Draag zorg voor een structurele periodieke evaluatie van de toegang tot de zorg.
13. Voorkom dat rokende en niet rokende gedetineerden samen op een meerpersoonscel worden geplaatst.
14. Zorg ervoor dat in elk geval kwetsbare gedetineerden niet MPC zitten.
15. Leg een visie op bejegening van gedetineerden en het daarbij horende gedrag en opstelling van medewerkers op schrift vast.
16. Zie toe dat leidinggevenden hun personeel coachen om consistent en consequent met gedetineerden om te gaan.
17. Investeer in de verbetering van de schrijf- en rapportagevaardigheid van het executieve personeel.
18. Draag er zorg voor dat nooddeuren vrij zijn van obstakels.
19. Evalueer oefeningen waarbij externen betrokken zijn na afloop samen met deze externen.
20. Realiseer in de arbeidszalen adequaat toezicht.

21. Organiseer het bezoek dusdanig dat er altijd voldoende overzicht is om het overgeven van drugs te kunnen constateren.
22. Registreer uitgevoerde celinspecties en noteer daarbij ook daadwerkelijk de bijzonderheden. Gebruik uitkomsten van celinspecties, visitaties en fouilleringen en van steekproefsgewijs afgenomen urinecontroles om de effectiviteit van het drugsontmoedigingsbeleid te monitoren.
23. Bezie dienstinstructies jaarlijks op actualiteit.
24. Draag er zorg voor dat werkoverleggen doorgaan zodat penitentiaire scherpte frequent aan de orde komt.
25. Besteed aandacht aan de risico's van de hoogwerkers.
26. Voer als werkwijze in dat voor alle gedetineerden die in aanmerking komen voor algemeen verlof, tijdig een verlofschema wordt opgesteld.
27. Evalueer in de komende periode de v.i.-procedure.
28. Zie er op toe dat de screenings op tijd gerealiseerd zijn.
29. Draag zorg dat reïntegratietrajecten en het onderwijsaanbod periodiek op directieniveau worden geëvalueerd.
30. Investeer in actievere coaching van de executieve medewerkers door hun leidinggevend en zorg ervoor dat het middenkader stelselmatig aanwezig is op de werkvloer.
31. Bewerkstellig dat integriteit concreet wordt besproken in werkoverleggen.

De ISt beveelt DJI het volgende aan:

32. Zorg voor een oplossing van het probleem dat de broodverstrekking volgens het nieuwe cateringcontract niet voor alle gedetineerden toereikend is.

Bijlage 3

Afkortingen

AVG	Algemene verlofregeling gedetineerden
bad	binnenkomst afdeling delinquenten
BASAM	basisvragenlijst Amsterdam
bewa	complexbeveiligder
BHV	bedrijfs hulpverlening
bsd	bureau selectie- en detentiebegeleiding
bva	bevolkingsadministratie
COVA	cognitieve vaardigheden
Cvt	commissie van toezicht
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
EPR	European prison rules
EBI	Extra beveiligde inrichting
ESA	externe security audit
ESF	Europees sociaal fonds
EZV	extra zorgvoorziening
Hap	huisartsenpost
hvb	huis van bewaring
IBT	Intern bijstands team
ISt	Inspectie voor de Sanctietoepassing
md	medische dienst
MDO	Multidisciplinair overleg
mmd'er	medewerker maatschappelijke dienstverlening
mpc	meerpersoonscelgebruik
OM	Openbaar Ministerie
OR	ondernemingsraad
Pbw	penitentiaire beginselenwet
pi	penitentiaire inrichting
piw'er	penitentiair inrichtingswerker
PMO	psycho medisch overleg
PPO	praktisch penitentiair optreden
Pva	plan van aanpak
pve	programma van eisen
RI&E	risico inventarisatie en -evaluatie
RSJ	Raad voor strafrechtstoepassing en jeugdbescherming
SDGW	sectordirecteur gevangeniswezen
TR	terugdringen recidive
TULP	softwaresysteem om gedetineerden in te schrijven en te volgen
vi	voorwaardelijke invrijheidstelling
VMZ	verantwoorde medische zorg
ZBBI	zeer beperkt beveiligde inrichting

Bijlage 4

Bronnen

BASAM resultaten 2007
BHV oefenjaarplan 2010
Calamiteitenplannen
Capaciteitsoverzicht
Communicatie-en overlegstructuur
Dagprogramma's
Dienstinstructies
Formatie- bezettingsoverzicht
Gedetineerdensurvey 2007
Huisregels
Jaarplan 2010 PI
Jaarverslag 2009 commissie van toezicht
Jaarverslag 2009 PI
Meldingen bijzondere voorvallen
Organisatie- en formatierapport
Plan van aanpak BASAM en arbeidsinspectie 2008-2009
Plan van aanpak ESA 2010
Plan van aanpak RI&E 2009
Resultaten audit BVA
Resultaten FIT KIT 2009
Sanctiebeleid
Verslag externe security audit 2009
Verslagen detentieberaad
Verslagen teamoverleg piw'ers

Bijlage 5

Inspectieprogramma

Dag 1, dinsdag 3 augustus

Programma		
9.00-9.30 uur	Aankomst: Kennismaking met contactpersoon, installatie van werkkamer, introductie bij het MT, korte toelichting van het programma en de werkwijze	
9.30-11.00 uur	Rondgang door en schouw van de inrichting o.l.v. leidinggevende beveiliging	
11.00-12.00 uur	Bijwonen teamoverleg/ MDO door 1 inspecteur	
12.00-13.00 uur	Werklunch in werkkamer directie. Gesprek met directieleden aan de hand van documentatie en actuele ontwikkelingen	
13.00-14.30 uur	Interview gedetineerden - minimaal 4 en maximaal 6 - afkomstig van verschillende afdelingen (hvb en gevangenis) - bij voorkeur met daarbij een vertegenwoordiger van de Gedeco	Werkwijze bezoek en luchten 1 inspecteur beschouwt de activiteiten luchten en bezoek en vult een checklist in
15.00-16.00 uur	Interview medewerkers afdeling Gedetineerdzaken: hoofd gedetineerdzaken en medewerkers BSD, medewerkers MMD & TR	Werkwijze BAD en BVA 1 inspecteur bezoekt het BAD en de Bevolkingsadministratie en vult een checklist in. Daarbij gesprek met aanwezige medewerkers en inzage in dossiers BVA

Dag 2, woensdag 4 augustus

Programma		
9.15-10.30 uur	<p>Bezoek stiltecentrum inclusief interview geestelijke verzorging</p> <p>Inspecteurs bezoeken het stiltecentrum en gaan in gesprek met geestelijk verzorgers.</p>	<p>Interview hoofd facilitaire zaken</p> <p>Interview van 1 inspecteur met het hoofd facilitaire zaken aan de hand van checklist (duur ± 30 à 45 min.)</p> <p>Daarna:</p> <p>Werkwijze BOS</p> <p>1 inspecteur bezoekt bibliotheek en sportfaciliteit en vult een checklist in.</p>
10.30-11.45 uur	<p>Interview hoofd beveiliging en teamleiders beveiliging en preventiemedewerker</p> <p>Check incidentregistratie veiligheid inclusief UC's en celinspecties</p>	<p>Bezoek woonafdelingen/BSD</p> <p>1 inspecteur aanschouwt de reguliere gang van zaken op de afdelingen en bezoekt BSD om dossiers in te zien</p>
11.45-13.00 uur	<p>Werklunch in werkkamer</p> <p>Interview executieve medewerkers</p> <p>(maximaal 7 vertegenwoordigers van verschillende afdelingen uit de functiegroepen beveiliging en piw, indien mogelijk inclusief een vertegenwoordiger van de medezeggenschap)</p>	
13.00-14.30 uur	<p>Interview leidinggevenden woonafdelingen</p> <p>Gesprek met 2 afdelingshoofden</p>	<p>Inzage documentatie in werkruimte ISt</p> <p>1 inspecteur checkt documentatie aan de hand van bevindingen inspectie.</p>
15.00 – 16.15 uur	<p>Interview zorgstaf</p> <p>Gesprek met psycholoog en verpleegkundigen (minimaal 2, maximaal 3)</p>	

Dag 3, dinsdag 10 augustus

Programma		
10.00-11.00 uur	Interview gedetineerden (individueel)	
	Inspecteurs bezoeken de woonafdelingen en spreken (willekeurig) individueel met gedetineerden op cel	
11.15-12.00 uur	Werkwijze afdeling Arbeid	
	1 inspecteur bezoekt afdeling arbeid en spreekt met leiding en werkmeeesters aan de hand van checklist	
12.15-13.30 uur	Interview en aansluitend gezamenlijke lunch met een vertegenwoordiging uit de Commissie van Toezicht.	
14.00-15.00	Vorbereiding terugkoppeling in werkruimte IST	Oriëntatie restpunten
		Indien nodig wordt nagegaan of er ten aanzien van criteria nog vraagpunten zijn.
15.00-16.00 uur	Korte terugkoppeling	
	Bevindingen doorlichting aan directie	

Bijlage 6

Geografische ligging

Missie ISt

“De ISt ziet toe op de sanctietoepassing met het oog op zichtbare verbetering van de effectiviteit en kwaliteit van de sanctietoepassing.

De ISt adviseert de minister van Justitie ten behoeve van borging van behoorlijke sanctietoepassing.

De ISt is hierbij onafhankelijk in haar oordeel, transparant in haar werkwijze en professioneel in haar kennis, vaardigheid en houding.”

Dit is een uitgave van:
Inspectie voor de Sanctietoepassing
Kalvermarkt 53 | 2511 CB Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
www.ist.nl

December 2010 | Publicatie-nr. 1000 J-5997